

KAKO EVROPSKI PARLAMENT

VIDI CRNU GORU

U PROCESU PRIDRUŽIVANJA EU?

Centar za građansko obrazovanje
Centre for civic education

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

***Kako Evropski parlament vidi Crnu Goru u procesu
pridruživanja EU?***

Biblioteka

Evropske integracije

Izdavač

Centar za građansko obrazovanje (CGO)

Urednica

Daliborka Uljarević

Redakcija

Chiara Gaia Iascone, Milena Šofranac, Nikola Đonović, Radoš
Mušović, Tamara Milaš

Dizajn i produkcija

Dragana Koprivica

Lektura i korektura

Centar za građansko obrazovanje (CGO)

Štampa

Mouse Studio

Tiraž

300 primjeraka

Podgorica, 2012.

ISBN 978-86-85591-20-4

COBISS.CG-ID 20529680

KAKO EVROPSKI PARLAMENT

VIDI CRNU GORU

U PROCESU PRIDRUŽIVANJA EU?

Podgorica, 2012.

Sadržaj

Predgovor	4
Evropski parlament – kratak pregled	5
Evropski parlament o Crnoj Gori – direktni dokumenti	10
Evropski parlament o Crnoj Gori – dokumenti Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore ...	
.....	60

Predgovor

Crna Gora je zemlja kandidatkinja za punopravno članstvo u Evropsku uniju i zemlja koja je posljednje dvije decenije doživjela brojne transformacije.

Crna Gora je dugo sublimirala dva strateška pravca. Jedan pravac koji je recidiv jednopartijskog sistema, a koji je afirmisao ksenofobičnu sliku stvarnosti i bio osnova za bujanje nacionalizama i šovinizama, i drugi pravac koji je pretpostavljao otvaranja društva i prihvatanje vrijednosti razvijenih demokratija. U posljednjoj deceniji XX vijeka dominantan izraz crnogorske aktuelne politike bio je prvi pravac, dok su ideju otvorenosti i građanskih vrijednosti nosili opoziciono orijentisani independistički krugovi, tada u ozbiljnoj manjini.

Na samom početku XXI vijeka, Crna Gora i definitivno utemeljuje evropske integracije kao neupitan strateški cilj. Danas, na crnogorskoj političkoj, pa skoro i društvenoj sceni, ne postoji niko ko osporava ovo opredjeljenje države i mogućnosti stvaranja funkcionalne demokratije na zahtjevnom putu integracija. Građani i građanke u Crnoj Gori dominantno vjeruju da su ekonomski prosperitet zemlje, kao i njihov ukupni napredak vezani za Evropu.

No, put do punopravnog članstva je težak, dug i neizvjestan. Borba za izgradnju funkcionalne demokratije u Crnoj Gori, zasnovanoj na vladavini prava, biće i mukotrpan proces raskidanja sa mnogim opterećenjima prošlosti, a prvenstveno političko-finansijskim monopolima. A da bi taj naš put bio konačno uspješan i da bi razvili sposobnost da odgovorimo izazovima koji su pred nama, prvenstveno nam je potrebno znanje. Ova publikacija je mali doprinos znanju o Evropskom parlamentu i njegovim izvedenim stanjima. Crnogorski građani i građanke moraju shvatiti da je proces integracija i proces prenošenja državnog suvereniteta na evropske institucije. To zahtijeva i kontinuirano obrazovanje svakog našeg građanina i građanke ponaosob o pravima i obavezama koji proizilaze iz članstva, kao i institucijama

koje sada oblikuju politike EU a u kojima će i naši građani i građanke učestvovati kada budemo punopravni član tog kluba.

Evropska unija je živ organizam, koji se razvija u odnosu na razne okolnosti koje prate razvoj država članica i međunarodnih odnosa u svoj njihovoj složenosti. Unija će sigurno biti drugačija nakon prevazilaženja ekonomske krize sa kojom se trenutno bori. Novo iskustvo će donijeti nove potrebe razvoja, unaprijeđenje institucionalnog okvira i potrebu bržeg zaokruživanja evropskog prirodnog prostora u koji spadaju i zemlje jugoistočne Evrope.

Razvoj znanja je nezaobilazan i temeljan uslov bržih integracija i uspostavljanja funkcionalne demokratije, a ova publikacija ima namjeru da doprinese boljem razumijavanju određenih aspekata tih procesa. Samo oni koji shvate da su znanje i demokratija procesi moći će da prepoznaju smjerove sopstvenog i društvenog razvoja.

Daliborka Uljarević, izvršna direktorka Centra za građansko obrazovanje (CGO)

Evropski parlament - kratak pregled

Evropski parlament je jedino tijelo Evropske unije za čije članove neposredno glasaju građani i građanke Unije. Uz Evropsku komisiju i Savjet to je najvažnije ko-zakonodavno tijelo EU. Parlament predstavlja volju preko 500 miliona građana i građanki EU koji biraju njegovih 754 članova i članica, na mandat od pet godina.

Sjedište Evropskog parlamenta je u Strazburu, Generalni sekretarijat se nalazi u Luksemburgu, ali u posljednje vrijeme sve veći broj službi se premješta u Brisel gdje se sastaje i većina odbora koji rade u okviru Evropskog parlamenta.

Evropski parlament ima tri osnovne funkcije: a) *zakonodavnu* (usvaja evropske zakone - direktive, regulative - na prijedlog Komisije i Savjeta), b) *kontrolnu* (u odnosu na Komisiju i njen rad, potvrđuje članove Komisije, u čemu se ogleda jedna od najmoćnih nadležnosti jer može da izglasa (ne)povjerenje Komisiji, za što je potrebno dvije trećine glasova prisutnih članova i članica Parlamenta) i c) *budžetsku* (usvaja godišnji budžet Unije u saradnji sa Savjetom EU i rukovodi njime). Evropski parlament nema moći i prava svojih nacionalnih pandana, pa može samo prihvatati ili odbijati zakone koje predlaže Komisija. To budi zapitanost mnogih o dometima i uticaju Parlamenta, što za posledicu ima slabu izlaznost na izborima i (ne)povjerenje glasača.

ISTORIJA

Evropska zajednica za ugalj i čelik, Evropska ekonomska zajednica i Evropska zajednica za atomsku energiju osnovale su 1958. Evropsku parlamentarnu skupštinu u čijem radu su učestvovali predstavnici nacionalnih parlamenata, a od 1972. ova institucija sebe naziva

Evropskim parlamentom. Na izborima 1979, članovi i članice Evropskog parlamenta su po prvi put izabrani neposredno. Upravo ovakav vid izbora izdvaja Evropski parlament od drugih srodnih institucija, poput, na primjer, Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope, čiji se članovi i članice delegiraju od strane već postojećih nacionalnih parlamenata. Nakon ovih prvih izbora, Evropski parlament je održao svoju prvu sjednicu 11. jula 1979. i izabrao Simone Veil za predsjednicu.

Postojanje Evropskog parlamenta je kasnije potvrđeno i Jedinstvenim evropskim aktom koji je stupio na snagu 1. jula 1987. Ovlašćenja Evropskog parlamenta su Ugovorom iz Maastrichta (1993), Ugovorom iz Amsterdama (1999) i Ugovorom iz Nice (2000) stalno proširivana, iako su u oblastima spoljne politike, ekonomije i socijalne politike ostala ograničena. Stupanjem na snagu Lisabonskog ugovora 1. decembra 2009. uvećala se ne samo politička, već i zakonodavna moć Parlamenta. Naime, Lisabonskim ugovorom Evropski parlament dobio je pravo da odobrava međunarodne ugovore, u Savjetu ministara Parlament ima jednak uticaj kao i zemlje članice, ojačan je njegov uticaj u vezi sa trgovinskim ugovorima, a u saradnji sa Savjetom EU kreira budžetsku politiku.

Kao izabrano tijelo, Parlament je počeo da radi na nacrtima prijedloga koji su se odnosili na funkcionisanje Zajednice. Tako je 1984. Parlament sastavio „nacrt Ugovora o osnivanju Evropske unije“, poznat i kao „Spinelijski plan“, prema svom podnosiocu, Altieru Spinelliju, evropskom parlamentarcu. Iako ovaj plan nije usvojen, mnoge njegove ideje kasnije su sprovedene kroz druge ugovore.

Parlament je od 1980-tih počeo sa održavanjem glasanja o predloženim predsjednicima Evropske komisije, prije nego što je dobio bilo kakvo pravo veta. Od kada je Parlament prvi put neposredno izabran, broj članova se povećavao sa pristupanjem novih zemalja članica. Nakon ovoga, Ugovor iz Nice je ustanovio ograničenje od najviše 732 člana, ali je to kasnije promijenjeno uslijed proširivanja Unije i kontinuiranog procesa evropskih integracija.

Zvanično sjedište Evropskog parlamenta je u Strazburu. No, 1985. je Parlament, u želji da bude bliže drugim institucijama, izgradio drugu salu u Briselu i premjestio tamo dio svojih poslova. Konačni dogovor postigao je Evropski savjet 1992, što je značilo da sjedište Parlamenta ostaje u Strazburu, gdje se jednom mjesečno održavaju plenarna zasjedanja, ali da Parlament mora održavati i djelove sjednica u Briselu.

OVLAŠĆENJA I SASTAV EVROPSKOG PARLAMENTA

Kao što je već navedeno, najvažnije funkcije Evropskog parlamenta su zakonodavna, budžetska i kontrolna. U početku rada Parlamenta, Savjet ministara je mogao da traži mišljenje Parlamenta, ali ga ono nije obavezivalo. Danas su Parlament i Savjet ravnopravni i odluke koje se donose, usklađuju se u tijelima obje institucije. Da bi se osigurala ravnopravnost formiran je Komitet za mirenje koji je sastavljen od predstavnika Savjeta i istog broja predstavnika Parlamenta. Predstavnik Komisije, takođe, učestvuje u radu Komiteta, ali nema pravo glasa. Zadatak Komiteta je da u situaciji u kojoj postoji potpuna nesaglasnost dvije institucije povodom prijedloga o kojem se izjašnjava Parlament, usaglasi tekst prijedloga odluke koji bi bio prihvatljiv kako za Savjet, tako i za Parlament.

Političku kontrolu nad Evropskom komisijom Parlament sprovodi prilikom njenog imenovanja i tokom samog rada. Parlament mora dati saglasnost na izbor osobe koja će obavljati ulogu predsjednika Evropske komisije, a zatim potvrditi i cijelu Komisiju prije nego što ona preuzme dužnosti. Evropska komisija dužna je o svom radu izvještavati Evropski parlament. Predsjednika Komisije potvrđuje Parlament prostom većinom i svaki predloženi komesar izlazi pred određeni odbor Parlamenta na konsultativno saslušanje. Nakon tog procesa, Parlament potvrđuje članove Komisije u cjelini. Ako se to ne desi, Predsjednik mora tražiti od država članica da predlože novog kandidata ili kandidatkinju. Parlament nema ovlašćenje da razriješi pojedinog člana Komisije, ali to pravo ima predsjednik Komisije. O eventualnim nepravilnostima u radu Komisije, Parlament može saznati, putem pritužbi građana i građanki Unije. Iako se do sada nije desilo da Parlament ne potvrdi predloženu Komisiju, postojao je pritisak od strane Evropskog parlamenta pri imenovanju jednog komesara u prvom mandatu predsjednika Barossa, što je rezultiralo određenim promjenama u samoj Komisiji. Tada je Parlament pokazao da ima politički uticaj na ostala tijela EU. Nadzor nad Komisijom, Parlament sprovodi i putem instituta parlamentarnih pitanja. Ta pitanja ovlašćen je postavljati i članovima Savjeta ministara. Na njih članovi Komisije ili ministri odgovaraju bilo pisano ili usmeno, a odgovori se objavljuju u Službenom listu EU.

Evropski parlament, takođe, može tužiti određena tijela Evropskom sudu pravde ukoliko smatra da krše regulative Unije. Parlament usvaja izvještaj predsjednika Evropske centralne banke i ima uticaj

pri postavljanju istog. Posjeduje mogućnost pokretanja istrage u slučajevima koji su bitni za javnost i bira Evropskog ombudsmana.

Članove Evropskog parlamenta biraju građani i građanke putem neposrednih izbora, na mandat od 5 godina. Izbori se održavaju u zemljama članicama i jedini uslov je državljanstvo, a pravo glasa imaju svi odrasli građani i građanke, kao i državljani drugih članica Unije, koji imaju stalno boravište u državi u kojoj se održavaju izbori. Iako se biraju u svojim nacionalnim državama, parlamentarci i parlamentarke predstavljaju sve građane EU, pa stoga i nijesu svrstani po nacionalnoj već po partijskoj pripadnosti. U Evropskom parlamentu je prepoznata određena podjela po ideološkim, vrijednosnim i političkim faktorima. Stoga se članovi svrstavaju u jednu od sedam političkih grupacija, koje sarađuju međusobno u odnosu na njihovu lijevu ili desnu pripadnost. Kao posljedica političke podijeljenosti i kompleksnosti samih grupacija u Parlamentu, regulative se najčešće donose konsenzusom i političkim kompromisom više političkih grupacija. Ovakav način donošenja odluka osigurava bolje funkcionisanje Parlamenta, ali i veći stepen demokratičnosti.

Izbori za Evropski parlament su proporcionalni. Takođe, broj poslaničkih mjesta je proporcionalan veličini zemlje odnosno broju stanovnika.

Na posljednjim izborima, podjela po grupacijama je dovela do sljedećeg redosleda, koji čini parlamentarni saziv 2009-2014:

Grupa		Lider(i)	Broj poslaničkih mjesta
	EVROPSKA NARODNA PARTIJA (EPP)	Joseph Daul	271
	PROGRESIVNA ALIJANSA SOCIJALISTA I DEMOKRATA(S&D)	Hannes Swoboda	190
	SAVEZ LIBERALA I DEMOKRATA ZA EVROPU (ALDE)	Guy Verhofstadt	85
	EVROPSKI ZELENI – EVROPSKI SLOBODNI SAVEZ (Greens–EFA)	Daniel Cohn-Bendit Rebecca Harms	58
	EVROPSKI KONZERVATIVCI I REFORMISTI (ECR)	Jan Zahradil ⁵	2
	EVROPSKA UJEDINJENA LJEVICA – ZELENA NORDIJSKA LJEVICA (GUE-NGL)	Lothar Bisky ³	4
	EVROPA SLOBODE I DEMOKRATIJE (EFD)	Nigel Farage Francesco Speroni	34
NESVRSTANI (NI)			30
UKUPNO		754 (1 EPP, 1 ALDE privremeno odsutni)	

Izvor – <http://www.europarl.europa.eu/portal/en>

Organizacija Evropskog Parlamenta i zanimljivosti

Predsjednik Evropskog parlamenta se bira na period od dvije i po godine, odnosno na polovinu rada Parlamenta i mandat se može obnoviti. Predsjednik predstavlja Parlament u svijetu i pred drugim institucijama EU. Trenutni predsjednik je Martin Schulz, njemački političar koji je vodio Progresivnu alijansu socijalista i demokrata u Parlamentu. Schulz je došao u centar pažnje svojim sukobom sa bivšim premijerom Italije, Silviom Berlusconiem, kao i inicijativom da umjesto Barossa na čelo Komisije dođe Guy Verhofstadt, predstavnik liberala.

U parlamentu postoji 20 odbora od kojih veliki broj njih ima i svoje pododbore i privremene odbore, koji se formiraju uslijed hitnih i za javnost bitnih okolnosti. Takođe, pošto se u Evropskom parlamentu govori na 23 različita jezika, od kojih je svaki zvaničan, to zahtjeva razvijenu prevodilačku službu. Evropski parlament zapošljava 350 stalnih prevodilaca i 400 dodatnih privremenih saradnika. U Parlamentu postoje i prevodioci za regionalne jezike, na kojima se građani i građanke mogu obratiti Evropskom parlamentu.

Ipak, Parlament je doživio veliki broj kritika zbog ovakve organizacije koja je okarakterisana kao nefunkcionalna. Tako je Aleksander Stab, član Parlamenta, došao do zaključka da bi ukoliko bi se kao zvanični jezici prihvatili samo engleski, francuski i njemački, Parlament uštedio oko 120.000 eura dnevno.

EP u brojevima

- Otprilike oko jednu trećinu u sastavu Evropskog parlamenta čine žene;
- Parlamentarci će u 2012. dobijati mjesečnu platu u iznosu od 7,957 €;
- Opšta izlaznost na izborima 2009. bila je 43,4% dok je 2004. bila 45,6%;
- 1,07 miliona građana i građanki EU je potpisalo online peticiju da EP ima stalno sjedište u Briselu;
- Budžet Parlamenta za 2012. iznosi 1,7 biliona eura, 24% tog

iznosa su osnovni troškovi parlamentaraca, kao što su putovanja, smještaj, hrana itd;

- Broj zapošljenih u Parlamentu je 6,166 od toga 3,279 u Briselu, 80 u Strazburu, a ostali se nalaze u Luksemburgu;
- Naredni izbori za EP su 2014.

Izvor: <http://www.europarl.europa.eu/portal/en>

Priradio: Radoš Mušović, saradnik na programima u Centru za građansko obrazovanje (CGO)

Evropski parlament o Crnoj Gori -
- direktni dokumenti

P6_TA(2007)0452

Sporazum između EZ i Crne Gore o vizama za kratki boravak

Rezolucija Evropskog parlamenta od 24. oktobra 2007. na prijedlog odluke Savjeta na zaključke Sporazuma između Evropske zajednice i Republike Crne Gore o olakšavanju izdavanja viza za kratki boravak (COM(2007)0426 – C6-0297/2007 – 2007/0149(CNS))

(Procedura konsultacija)

Evropski parlament,

- imajući u vidu prijedlog odluke Savjeta (COM(2007)0426),
 - imajući u vidu članove 62(2)(b)(i) i (ii) i 300(2), prvi podparagraf, prva rečenica, Sporazuma EK,
 - imajući u vidu član 300(3), prvi paragraf, Sporazuma EK, po osnovu kojeg je Savjet konsultovao Parlament (C6-0297/2007),
 - imajući u vidu Pravila 51 i 83(7) od kojih Pravila Procedure,
 - imajući u vidu izvještaj Komiteta za građanske slobode, pravdu i unutrašnje poslove i mišljenje Komiteta za spoljne poslove (A6-0379/2007)
1. Odobrava zaključke Sporazuma;
 2. Daje instrukcije Predsjedniku da proslijedi stav Savjetu i Komisiji, i vladama i parlamentima država članica i Republici Crnoj Gori.

P6_TA(2007)0451

Sporazum između EZ i Crne Gore o readmisiji

Rezolucija Evropskog Parlamenta od 24. oktobra 2007, na prijedlog Savjeta za odluke o sklapanju Sporazuma između Evropske zajednice i Crne Gore o readmisiji (COM (2007) 0431 - C6-0301/2007 - 2007/0146 (CNS))

(Procedura konsultacija)

Evropski parlament,

- Imajući u vidu prijedlog Odluke Savjeta (COM (2007) 0431),
 - Imajući u vidu članove 63. (3) (b) i 300 (2), Prva tačka, prva rečenica, Ugovora o EZ,
 - Imajući u vidu članove 300, stavak 3), prvom podstavku, Ugovora o EZ, na osnovu kojih je Savjet konsultovao Parlament C6 (0301/2007),
 - Imajući u vidu pravila 51 i 83 (7) ovog Pravila o postupku,
 - Imajući u vidu izvješće Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutrašnje poslove i mišljenje Odbora za spoljnu politiku (A6 0380/2007),
1. Odobrava zaključivanje Sporazuma;
 2. Upućuje svog predsjednika da proslijedi svoju poziciju prema Savjetu i Komisiji, kao i Vladi i Parlamentu zemalja članica i Crne Gore.

P6_TA(2007)0624

Crna Gora

Rezolucija Evropskog parlamenta od 13. decembra 2007. o zaključivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske zajednice i njenih država članica, sa jedne, i Crne Gore, sa druge strane

Evropski parlament,

- Imajući u vidu odluku Savjeta od 3. oktobra 2005. da otvori pregovore sa Srbijom i Crnom Gorom u cilju zaključenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP),
- Imajući u vidu usvajanje od strane Savjeta 24. jula 2006 posebnog pregovaračkog podneska za Crnu Goru, a nakon proglašenja nezavisnosti u Skupštini Crne Gore,
- Imajući u vidu zaključenje pregovora o SSP-u 1. decembra 2006. i potpisivanja sporazuma 15. marta 2007,
- Imajući u vidu prijedlog Savjeta za odluku o potpisivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske zajednice i njenih država članica i Republike Crne Gore, u ime Evropske zajednice (COM (2007) 0350),
- Imajući u vidu prijedlog o odlukama Savjeta i Komisije o zaključivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske zajednice i njenih država članica, sa jedne strane, i Republike Crne Gore, sa druge strane (COM (2007) 0350),
- Imajući u vidu potpisivanje sporazuma 18. septembra 2007. između Evropske unije i Crne Gore o olakšavanju izdavanja viza za kratak boravak i readmisiju¹,
- Imajući u vidu Izvještaj o napretku Crne Gore koji je sačinila Komisija za 2007. godinu (SEC (2007) 1434),
- Imajući u vidu indikativni, višegodišnji finansijski programski dokument za Crnu Goru u okviru Pretpristupnog instrumenta (2007-2009),
- Imajući u vidu Pravilo 103 (2) svog Poslovnika,

¹ Cf. Parlamenta pozicije od 24. oktobra 2007. o tim sporazumima (tekstova usvojen , P6_TA (2007) i 0451 P6_TA (2007) 0452) .

- A. da je Crna Gora ko-potpisnica Ugovora o energetske zajednici,
- B. da je Crna Gora potvrdila ratifikaciju Rimskog statuta Međunarodnog krivičnog suda (MKS) 23. oktobra 2006,
- C. da budućnost Crne Gore leži u Evropskoj uniji,
- D. da je Crna Gora potpisnica Centralnog evropskog udruženja slobodne trgovine (CEFTA), i da pristupanje Crne Gore STO-u može biti zaključeno u 2008,
- E. da na svojoj sjednici od 19. i 20. juna 2003. u Solunu Evropski savjet Crne Gore priznaje da je budućnost Crne Gore u Evropskoj uniji, i da je to potvrđeno u nekoliko navrata od strane Savjeta i Parlamenta,
- F. da SSP uspostavlja ugovorni odnos između Evropske zajednice i Crne Gore u vitalnim oblastima institucionalnog, društvenog i ekonomskog života zemlje,
- G. da je dimenzija zaštite životne sredine važna u ekonomskom i društvenom životu Crne Gore, nešto što je priznato od strane Ustava zemlje, koji proglašava Crnu Goru ekološkom državom, i da takva deklaracija mora biti podržana praktičnim mjerama i djelotvornim strukturama,
- H. da nezavisno, kompetentno i odgovorno pravosuđe, koje je oslobođeno od korupcije, ima ključnu predslugu u životu jedne demokratske zemlje,
- I. da pomoć od strane Zajednice u Crnoj Gori mora biti u srazmjeri sa ugovornim obavezama koje proističu iz SSP-a,
- J. da je, nakon sporazuma između vladajuće koalicije i važnog dijela opozicije, Skupština Crne Gore usvojila 19. oktobra 2007, odlukom potrebne dvotrećinske većine, novi Ustav Crne Gore,
- K. da u 2007. crnogorska privreda doživljava snažan rast (skoro 8%) i rastući obim stranih direktnih investicija (EUR 707 000 000); da je stopa nezapošljenosti trenutno na niskom nivou i prvi put je pala ispod 12%; a da, međutim, zabrinutost izaziva deficit na tekućem računu bilansa plaćanja,
- L. da korupcija ostaje ozbiljan problem u Crnoj Gori, i da na Indeksu percepcije korupcije 2007, koji pravi Transparency International, Crna Gora ima prosječnu ocjenu 3,3 (na skali od 0 "visoko korumpirane" do 10 "potpuno čiste"),
- 1. Čestita Vladi Crne Gore na brzom zaključivanju pregovora o SSP-u i na nedavnom potpisivanju ovog važnog dokumenta;

2. Smatra da je SSP prvi, ali važan, korak Crne Gore ka pristupanju Evropskoj uniji i vjeruje da ovaj sporazum daje podstrek pozitivnim promjenama na zapadnom Balkanu čija težnja za članstvom u EU može biti ostvarena; međutim, ukazuje crnogorskim vlastima da izgledi za pristupanje treba da se ocjenjuju na realan način, ne samo na osnovu usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva sa pravilima i standardima Zajednice, nego i na osnovu stvarnih administrativnih i pravosudnih kapaciteta u zemlji i raspodjeli dovoljnih resursa koji su presudni za razvoj dobrog zakonodavnog okvira u Crnoj Gori i njegove efikasne primjene, kao i da su osnovni preduslov za demokratski i ekonomski razvoj zemlje;
3. Sugerije da Komisija uzme u obzir jedinstvena reformska iskustava iz tranzicije država članica koje su se pridružile EU u 21. vijeku, i da se nadoveže na te nove mehanizme u radu koji mogu koristiti Crnoj Gori;
4. Preporučuje jačanje uloge Skupštine Crne Gore, kao centra parlamentarne demokratije, i primjećuje da treba da djeluje kao kontrolno tijelo, na primjer u oblasti javnih finansija;
5. Poziva Skupštinu Crne Gore, da u skladu sa svojom ulogom, aktivno doprinese procesu približavanja EU; podsjeća Vladu da mora aktivno da sarađuje sa Skupštinom u toku kreiranja različitih procesa;
6. Poziva Vladu i Skupštinu Crne Gore da daju praktičan doprinos ciljevima navedenim u članu 80. SSP-a usvajanjem zakona i propisa potrebnih da bi se garantovala puna nezavisnost i odgovornost pravosuđa; smatra, s tim u vezi, da nove ustavne odredbe o odgovornosti za imenovanje sudija smanjuju diskreciona ovlašćenja Skupštine Crne Gore i povećavaju autonomiju sudskog samo-regulatornog tijela; podsjeća da je od ključne važnosti da se uspostavi nezavisno, efikasno i nekoruptivno pravosuđe koje će biti u stanju da upravlja sistemom nepovratne primjene vladavine prava;
7. Poziva Vladu Crne Gore i pravosudne organe da obezbijede svu neophodnu pomoć i saradnju sa italijanskim sudskim vlastima u pogledu zaključka istrage organizovanog kriminala i šverca cigareta koja obuhvata istaknute crnogorske političare i koju može pratiti međunarodni nalog za hapšenje;
8. Sa zadovoljstvom primjećuje nastavak saradnje Crne Gore sa Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju (ICTY) i naglašava da je ovo tijesno povezano sa napretkom Crne Gore ka članstvu u EU; poziva crnogorske vlasti da završe svoju istragu o Sretenu Glendži, komandantu iz Ulcinjskog policijskog

okruža, kao i pet drugih bivših policajaca optuženih za ratne zločine u 1992; pozdravlja potpisivanje sporazuma 6. decembra 2007. sa Haškim tribunalom o pružanju tehničke pomoći, kao i mnoge druge korake od strane iste vlasti u pogledu okončanja svih suđenja pred Haškim tribunalom čiji je rok 2008. godina;

9. Pozdravlja hapšenje u 2007. na teritoriji Crne Gore, bjegunca optuženog za ratne zločine, Vlastimira Đorđevića i poziva crnogorske vlasti za dalju saradnju sa Srbijom i drugim susjednim zemljama u lociranju i hapšenju preostalih osumnjičenih za ratne zločine, posebno Ratka Mladića i Radovana Karadžića;
10. Poziva crnogorske vlasti da usvoje i sprovedu proaktivne politike protiv korupcije, u cilju poboljšanja efikasnosti javne uprave, borbe protiv organizovanog kriminala i borbe protiv trgovine ljudima, oružjem, cigaretama i drogom, jer su to preduslovi za dalje integracije u Evropsku uniju; podsjeća na značaj uspostavljanja klime sigurnosti za crnogorske građane, turiste i strane investitore i poziva, u ovom kontekstu, na jačanje nezavisnih tijela koji prate korupciju;
11. Pozdravlja potpisivanje Sporazuma o viznim olakšicama i Sporazuma o readmisiji sa Crnom Gorom 18. septembra 2007, kao prvih koraka ka potpuno "bezviznom režimu", i poziva Savjet i Komisiju da se uspostavi konkretna mapa puta u tom pogledu i usvoje mjere osmišljene da povećaju mogućnosti putovanja za veći procenat građana, naročito mladih i studenata;
12. Pozdravlja u ovom kontekstu otvaranje EU Zajedničkog aplikacionog centra za vize u Podgorici u cilju olakšavanja procedura za izdavanje kratkoročnih viza, i poziva države članice da učestvuju u u radu Zajedničkog aplikacionog centra za vize, kako bi se omogućilo građanima Crne Gore da u potpunosti imaju koristi od sporazuma potpisanog u tom pogledu;
13. Poziva crnogorske vlasti da iskoriste potpisivanje sporazuma kao priliku da energično nastave sa reformama u oblastima poput vladavine zakona, borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije, jačanja granične kontrole i povećanja administrativnih kapaciteta Crne Gore;
14. Naglašava važnost člana 114. SSP-a, koji sadrži posvećenost "razvoju efikasne i odgovorne državne uprave u Crnoj Gori", i poziva Vladu da usvoji odredbe neophodne kako bi se obezbijedilo transparentno zapošljavanje i napredovanje u okviru javne uprave i da se u potpunosti koristi, uz podršku Komisije, pomoć Zajednice i 'twinning' instrumenata za javne organe;
15. Žali zbog potpisivanja sporazuma između Sjedinjenih država

i Crne Gore po kojem se Crnogorci obavezuju da ne predaju američko osoblje MKS (Međunarodnom krivičnom sudu), u zamjenu za koju će SAD pružiti vojnu pomoć Crnoj Gori (tzv. "Član 98 Ugovora"); podsjeća da se EU protivi takvim ugovorima jer oni podrivaju autoritet MKS-a; očekuje da Crna Gora uzme u obzir stav EU o ovom pitanju i usvoji odgovarajuće mjere;

16. Naglašava da je razvoj ekološki održivog turizma od kapitalnog značaja za ekonomsku budućnost Crne Gore; insistira na potrebi da se usvoji koherentan zakonodavni okvir i master plan za zaštitu priobalnog područja, i poziva Vladu da učini operativnima nezavisna tijela koja su odgovorna za obezbjeđivanje poštovanja osjetljive ekološke ravnoteže u priobalnim područjima posebno, ali i u nacionalnim parkovima u unutrašnjosti zemlje, i izražava žaljenje zbog činjenice da Član 96 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju ne sadrži nikakve jasne obaveze u vezi sa tim;
17. Žali zbog tekućih spekulacija u imovini i nekretninama i njihovih negativnih uticaja na održivi razvoj u zemlji, uglavnom zbog slabe ili nedovoljne kontrole od strane državnih i lokalnih vlasti;
18. Napominje da Crna Gora de facto koristi euro kao zvaničnu valutu; ističe da se sadašnja upotreba eura, odabrana od strane crnogorskih vlasti u izuzetnim okolnostima, u potpunosti razlikuje od upotrebe u članicama Eurozone; podsjeća da bi zemlja koja želi da se pridruži Eurozoni, sve kriterijume definisane u Ugovoru morala ispuniti i da isti predstavljaju visok stepen održive konvergencije;
19. Poziva crnogorsku Vladu i Parlament da sprovedu, u najkraćem mogućem roku, nacionalni zakon za zaštitu na selu - posebno u priobalnim područjima - i voda i morske sredine, kao i da sprovedu master planove za integrisano upravljanje otpadom i tretman otpadnih voda, fokusirajući se posebno na promociji prikupljanja otpada u primorskim turističkim centrima i obezbjeđivanju izgradnje postrojenja za rekuperaciju toplote; skreću pažnju na posebno osjetljivu ekološku ravnotežu u Bokokotorskom zalivu i hitnu potrebu za koncentrisanu akciju očuvanja ovog izuzetno lijepog, prirodnog i arhitektonskog nasljeđa;
20. Preporučuje da crnogorske vlasti daju praktičan doprinos ciljevima navedenim u Članu 109. SSP-a kroz izgradnju fabrika za korišćenje obnovljivih izvora energije što je prije moguće; poziva Komisiju da pomogne crnogorskoj Vladi u pronalaženju javnog ili javno/privatnog finansiranja potrebnog za izgradnju takvih fabrika; primjećuje da Razvojni program Ujedinjenih nacija za Nacrt Strategije razvoja energetike Crne Gore 2025. daje mogućnost da Crnu Goru učini energetskim sektorom sa

okruženjem koje će biti ekološki povoljnije, i naglašava njegov značaj za razvoj zemlje;

21. Napominje da su strane direktne investicije u Crnoj Gori dominantno koncentrisane na ulaganja u nepokretnu imovinu; pozdravlja usvajanje prostornog plana od strane Vlade Crne Gore, i poziva na njegovu punu primjenu u cilju zaštite obale od bilo kakve izgradnje; primjećuje, u isto vrijeme, da građevinske inspekcije igraju važnu ulogu u tome i da, u osjetljivim oblastima, moratorijumi na izgradnju treba da se razmotre;
22. Izražava zabrinutost nad nedostatkom transparentnosti i kulture monopola podjednako u političkim i ekonomskim strukturama, koje ugrožavaju razvoj Crne Gore u demokratsko društvo slobodnog tržišta;
23. Zauzima stav da su formulisanje i sprovođenje sveobuhvatnog dugoročnog planiranja ekonomskog razvoja, kao i borba protiv "sive ekonomije", od suštinskog značaja za uspješnu primjenu SSP-a; poziva crnogorske vlasti da se čvršće obavežu na zapošljavanje što je jedan od najtežih ekonomskih i socijalnih problema sa kojima se suočava crnogorsko društvo, i na jačanje ekonomske politike čiji je cilj stvaranje konkurentne i transparentne poslovne klime;
24. Ukazuje na značaj razvoja intermodalne saobraćajne mreže koja nije usmjerena isključivo na drumski saobraćaj; smatra da taj cilj može ostvariti putem partnerstva sa privatnim sektorom i kroz izdavanje državnih obveznica; preporučuje nastavak obnove željeznice i rekonstrukciju djelimično napuštene rute od Podgorice do Nikšića i do albanskog grada na granici, Skadra;
25. Poziva Vladu Crne Gore da pronade dugoročna rješenja u pogledu stanovanja i državljanstva izbjeglica iz susjednog Kosova, na osnovu Evropske konvencije o državljanstvu iz 1997. i novousvojene Konvencije Savjeta Evrope o izbjegavanju apatridije u odnosu na državne sukcesije;
26. Poziva crnogorske vlasti da koordiniraju još efikasnije učešće Crne Gore u programima Zajednice, posebno u oblasti obrazovanja i obuke; ističe da bi takvi programi bili djelotvorno sredstvo za unaprijeđenje kvaliteta obrazovanja i obuke o ponudi i pružanju novih mogućnosti za studije, uključujući periode studiranja u inostranstvu za mlade ljude u Crnoj Gori; smatra da treba razmisliti, u saradnji sa Komisijom, kako na najbolji način promovisati 'twining' i partnerske aranžmane između crnogorskih ustanova i njihovih kolega u zemljama članicama EU; smatra da bi se liberalizacijom viznog režima olakšalo učešće građana Crne Gore u programima Zajednice;

27. Poziva crnogorsku Vladu da sprovede reforme u medijskim zakonima, posebno Zakona o transparentnosti u medijima i spriječavanju medijske koncentracije, kako bi omogućili veću transparentnost i spriječili medijske monopole u štampanim i elektronskim medijima; poziva Skupštinu Crne Gore da obezbijedi nezavisnost Savjeta Radio Televizije Crne Gore (RTCG), uključujući zastupljenost istinskih predstavnika svih dijelova društva, omogućavajući tako potpunu transformaciju RTCG u profesionalni javni servis;
28. Primjećuje da je neophodno da ojača i održi nezavisne medije sa izbalansiranim izvještavanjem;
29. Snažno žali što nije bilo rješenja u slučaju ubistva novinara Duška Jovanovića, koji je u vrijeme neposredno prije nego što će biti ubijen, bio u procesu objavljivanja serije članaka o švercu cigareta i drugih oblika organizovanog kriminala u Crnoj Gori;
30. Poziva crnogorsku Vladu da garantuje slobodu štampe i zahtijeva istragu o napadu na Željka Ivanovića, urednika nezavisnog dnevnika "Vijesti" u Podgorici 1. septembra 2007;
31. Ukazuje na značajnu ulogu koju civilno društvo može imati u razvoju demokratije i vladavine zakona, skrećući pažnju na socijalne probleme i osjetljiva politička pitanja; poziva u ovom kontekstu za jače mjere zaštite i bolje uslove za aktore civilnog društva;
32. Primjećuje napore crnogorske Vlade da promoviše kulturnu saradnju, i poziva civilni sektor da bude što više uključen u kulturni sektor, između ostalog kroz pružanje podsticaja za razne oblike udruživanja i promovisanje kontakata među ljudima;
33. Pozdravlja inicijativu da obezbijedi crnogorskim studentima studijske mogućnosti u EU; poziva države članice EU da traže nove oblike interakcije sa crnogorskim narodom;
34. Izražava žaljenje zbog kašnjenja u otvaranju kancelarije Delegacije Evropske komisije u Crnoj Gori; skreće pažnju na značaj vidljivog prisustva EU u Crnoj Gori, posebno u svijetlu stupanja na snagu SSP-a; pozdravlja činjenicu da je Komisija pokrenula postupke za regrutovanje kadrova za kancelarije delegacije u Podgorici i vjeruje da će ovo biti završeno u što je moguće kraćem roku;
35. Pozdravlja otvaranje novog graničnog prijelaza na Šćepan Polju 1. oktobra 2007, i u odnosu na ovo najavu izgradnje drugih novih graničnih prijelaza; u tom smislu pozdravlja razvoj dobrosusjedskih odnosa;

36. Konstatuje da će trajni sporazum o hrvatsko-crnogorskoj granici morati da zamijeni prelazni sporazum zaključen između Hrvatske i tadašnje državne zajednice Srbije i Crne Gore; zauzima stav da se sadašnji privremeni sporazum o poluostrvu Prevlaka pokazao kao odlična osnova za novi stalni sporazum;
37. Pozdravlja usvajanje novog ustavnog teksta od strane Skupštine Crne Gore; smatra da novi Ustav uvodi jasniju podjelu vlasti između zakonodavne, izvršne i sudske i propisuje dovoljne garancije za nacionalne manjine;
38. Zauzima stav da je novi ustavni tekst korak u pravom smjeru koji obezbjeđuje dodatne dokaze o spremnosti Crne Gore da se integriše u potpunosti u EU; smatra, međutim, da nekada odgovarajuće korake preduzeta radi poboljšanje odgovornosti sudija i iskorijenjivanja endemske korupcije koja zatamnjuje sliku crnogorskog sudstva, odredbe koje se tiču imenovanja i razrješenja sudskih vlasti treba poboljšati u cilju bolje zaštite nezavisnosti sudstva;
39. Smatra da regionalna saradnja među zemljama zapadnog Balkana može biti efikasan instrument za rješavanje postojećih političkih, ekonomskih i socijalnih problema; pozdravlja ulazak Crne Gore u CEFTA sporazum, što će značajno doprinijeti ekonomskom razvoju zemlje; poziva Komisiju da pomogne crnogorskim vlastima u jačanju saradnje sa susjednim zemljama u oblasti energetike, životne sredine i saobraćaja; naglašava značaj regionalne saradnje za integraciju Crne Gore u Evropsku uniju;
40. Upućuje svog Predsjednika da proslijedi ovu rezoluciju Savjetu, Komisiji, vladama i parlamentima država članica i Vlade Crne Gore.

P7_TA(2009)0097

Strategija proširenja 2009 u vezi sa zemljama zapadnog Balkana, Islanda i Turske

Rezolucija Evropskog parlamenta od 26. novembra 2009. o dokumentu strategije proširenje Komisije iz 2009 u vezi sa zemljama zapadnog Balkana, Islanda i Turske.

Evropski parlament,

- imajući u vidu komunikaciju od strane Komisije sa nazivom «Strategija proširenja i glavni izazovi 2009-2010» (COM(2009)0533), i prateće izvještaje o napretku država iz 2009.
 - imajući u vidu rezolucije od 16. marta 2006. na dokument o proširenju Komisije iz 2005¹, od 13. decembra 2006. na komunikaciju Komisije na Strategiju proširenja i glavne izazove 2006–2007², i od 10. jula 2008. na document Komisije o strategiji proširenja iz 2007. ³,
 - imajući u vidu ranije rezolucije o zemljama zapadnog Balkana i Turskoj,
 - imajući u vidu komunikaciju Komisije od 14. oktobra 2009. nazvanu «Kosovo – ispunjavajući svoju evropsku perspektivu» (COM(2009)0534),
 - imajući u vidu Pravilo 110(2) svog Poslovnika,
- A.** da, na osnovu Člana 49 Ugovora o EU, «[bilo koja] evropska država ... može aplicirati za članstvo u Uniji»,
- B.** da je budućnost zapadnog Balkana sa Evropskom unijom, što je Evropski Savjet potvrdio na samitu u Solunu od 19.-20. juna 2003, na samitu u Briselu od 15.-16. Juna 2006, kao i na sljedećim samitima; da sve postojeće obaveze prema jugoistočnim evropskim zemljama moraju biti poštovane,
- C.** da je Turska zemlja kandidat od 1999, Hrvatska od 2004. i Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija od 2005; da su Albanija, Crna Gora i Island aplicirali za članstvo u Uniji i da je Komisija

¹ OJ C 291 E, 30.11.2006, p. 402

² OJ C 317 E, 23.12.2006, p. 480.

³ Usvojeni tekst, P6_TA(2008)0363.

u procesu evaluacije aplikacije Crne Gore i Islanda; da su sporazumi o stabilizaciji i pridruživanju potpisani sa Bosnom i Hercegovinom (BIH) i sa Srbijom; i da je Komisija objavila svoju namjeru da predloži trgovinske sporazume i viznu liberalizaciju za Kosovo u srednjoročnom roku,

- D.** da su prethodna proširenja nesumnjivo bila uspješna i za EU i za države članice koje su se pridružile i doprinijele stabilnosti, razvoju i prosperitetu cijele Evrope, pa je ključno stvoriti potrebne uslove kako bi buduća proširenja bila podjednako uspješna,
 - E.** da strategija proširenja mora biti više od pregovaračke metodologije, odražavajući suštinsko vjerovanje da je EU zajednica vrijednosti koje se dijele, neraskidivo vezanih za debate o ciljevima i efektivnosti EU, njenoj budućnosti i ulozi u susjedstvu i svijetu,
 - F.** da određeni broj kandidata i potencijalnih kandidata za članstvo u EU i dalje imaju neriješene probleme sa svojim susjedima, da regionalna saradnja i dobrosusjedski odnosi ostaju ključni faktor u procesu integracija,
- 1.** Ostaje snažno posvećena politici proširenja, koja se pokazala kao jedna od najuspješnijih politika EU i donijela koristi i postojećim i novim državama članicama; podsjeća da su prethodna proširenja doprinijela, bez presedana, produžetku u oblasti, mira, sigurnosti i prosperiteta u Evropi, i potvrđuje posvećenost Evropske unije da nastavi sa procesom proširenja;
 - 2.** Vjeruje da se može učiti iz prethodnih proširenja i da budući načini poboljšanja kvaliteta procesa proširenja moraju biti zasnovani na pozitivnim iskustvima koja su stečena do sada; takođe podsjeća, kao što je rečeno u prethodnim rezolucijama, na potrebu da se dozvoli adekvatna institucionalna, finansijska i politička konsolidacija u toku procesa proširenja;
 - 3.** Naglašava da su principi naglašeni u zaključcima tokom predsjedavanja na sastanku Evropskog savjeta u Briselu od 14.-15. decembra 2006, u vezi sa “obnovljenim konsenzusom o proširenju”, posebno sposobnosti Evropske unije da funkcioniše djelotvorno i da se razvija, moraju ostati nezamjenljiva načela politike proširenja Evropske unije;
 - 4.** Potvrđuje da čvrsta posvećenost potpunom i rigoroznom usklađivanju sa svim kriterijumima uspostavljenim na Evropskom savjetu u Kopenhagenu 21. i 22. juna 1993. predstavlja imperativ kako za zemlje kandidate, tako i za Evropsku uniju, uključujući integracioni kapacitet Evropske unije;

5. Poziva institucije EU da analiziraju i povećaju integracione kapacitete Evropske unije;
6. Naglašava da je vladavina zakona ključni princip demokratskog, ekonomskog i socijalnog razvoja i jedan od glavnih uslova za pridruživanje EU; pozdravlja napore napravljene u regionu u sprovođenju odgovarajućih reformi ali primjećuje da se neke zemlje i dalje suočavaju sa velikim izazovima, posebno u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala; te poziva te zemlje da intenziviraju svoje napore u tom području;
7. Naglašava da je sloboda govora jedan od fundamentalnih principa demokratije i konstatuje sa brigom da u nekim zemljama ovo pravo nije ispoštovano; smatra da je prioritet za zemlje zapadnog Balkana i Tursku da osiguraju slobodu medija od političkog miješanja i da garantuju nezavisnost regulativnih tijela; poziva zemlje da uspostave odgovarajuće pravne okvire i da osiguraju da se zakon poštuje;
8. Naglašava da puna saradnja sa Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju (ICTY) predstavlja osnovni uslov za zemlje zapadnog Balkana za napredak na putu ka članstvu u Uniji, ali ističe da se jednako bitnim mora uzeti od strane društva obeštećenje za ratne zločine u tim zemljama kao bitan korak kako bi se pronašla pravda za žrtve i olakšalo regionalno pomirenje;
9. Naglašava važnost dobrosusjedskih odnosa kao preuslov za regionalnu stabilnost i saradnju i za nesmetani proces proširenja; stoga, poziva date zemlje da učine sve što je u njihovoj moći kako bi riješili neslaganja sa svojim susjedima u ranim fazama procesa proširenja; naglašava, ipak, da bilateralne sporove treba da rješavaju strane kojih se to direktno tiče; predlaže da ukoliko takve stranke ne uspiju da riješe sporove, Evropska unija uloži napor da pronađe rješenje; ističe da takvi sporovi, sami po sebi ne bi trebalo da predstavljaju prepreku za napredak ka EU, a da EU treba da izbjegne opterećenje tim bilateralnim sporovima i da ih nastoji riješiti prije pristupanja,
10. Primjećuje sa zabrinutošću ekonomske probleme sa kojima se suočava region zapadnog Balkana a koji su rezultat finansijske krize; pozdravlja spremnost Komisije da pruži vanrednu finansijsku pomoć, kao što je makro-ekonomska podrška i direktna budžetska podrška; naglašava da je situacija posebno teška u pogledu velikog siromaštva i nezapošljenosti u nekim od datih zemalja; poziva Komisiju i same zemlje da ulože sav mogući napor da umanje efekte krize, posebno na najranjivije članove društva;

11. Podsjeća na značaj regionalne saradnje na zapadnom Balkanu kao bitnog faktora za proces proširenja i istovremeno važnog elementa pomirenja, jačajući kontakte između ljudi; dodatno, podsjeća na koristi slične saradnje u slučajevima uvećanja obima trgovine, energetske sigurnosti, kroz bolju diversifikaciju energetske snadbjevača, izvora i tokova snadbjevanja, politike zaštite životne sredine i borbe protiv organizovanog kriminala i trgovine ljudima; do sada, primjećuje sa zadovoljstvom rad Regionalnog savjeta za saradnju; poziva na više političke volje i bolju koordinaciju u primjeni strategije borbe protiv trgovine ljudima, posebno u dijelu koji se odnosi na zaštitu svjedoka; naglašava da regionalna politička i ekonomska saradnja mora uključiti sve političke igrače, kao i civilno društvo, posebno organizacije žena, i ne smije biti zaustavljena bilateralnim političkim problemima; u ovom smislu, poziva sve uključene strane da pronađu pragmatično rješenje u pogledu obezbjeđivanja inkluzivnosti regionalne saradnje, bez predrasuda u odnosu na različite pozicije oko statusa Kosova;
12. Poziva sve zemlje koje su uključene da naprave veći napor u oblasti ženskih prava i ravnopravnosti polova, posebno u borbi protiv nasilja zasnovanog na rodu, promovisući pristupe pravnim lijekovima za rodnu diskriminaciju i unaprijeđenje političke participacije žena;
13. Smatra presudnim da se ohrabri veće učešće civilnog društva i nevladinih organizacija (NVO) na državnom i lokalnom nivou, kao i da se poboljša podrška i finansiranje NVO-a, ohrabri njihova participacija u planiranju i korišćenju Instrumenta za predpristupnu pomoć za civilno društvo (Pre-Accession Civil Society Facility) i poboljša socijalni dijalog na tržištu rada;
14. Poziva zemlje regiona da ulože veći trud u poboljšanju situacije u kojoj se nalaze etničke manjine, posebno Romi; naglašava da su Romi često žrtve diskriminacije, i da posebno njihovo učešće u procesu donošenja odluka, tržištu rada i sistemu obrazovanja mora biti značajno uvećano; s obzirom na to, napominje na bilateralno prihvaćene sporazume o readmisiji zaključene između zemalja zapadnog Balkana i država članica, i poziva zemlje koje to obuhvata da osnaže napore kako bi se stvorili adekvatni društveni uslovi, infrastruktura i pristup javnim servisima u obezbjeđenju osnovnih prava Roma i olakšanju njihove reintegracije kada se vrate; poziva zemlje zapadnog Balkana i države članice da pažljivo prate reintegraciju Roma koji su se vratili u domovinu i da godišnje izvještavaju Komisiju o postignućima kako bi se olakšala evaluacija politika reintegracije i razmjena najboljih praksi;

15. Naglašava važnost procesa vizne liberalizacije za zemlje zapadnog Balkana; pozdravlja činjenicu da su Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Crna Gora i Srbija ispunile kriterijume za viznu liberalizaciju tako da se očekuje da se bezvizni režim počne primjenjivati na njihove građane od 19. decembra 2009; pozdravlja radnje koje su sprovele bosansko-hercegovačke i albanske vlasti u ubrzanju ispunjavanja kriterijuma na mapi puta za bezvizni režim i podstiče ih da unaprijede pripreme u cilju ispunjenja svih relevantnih kriterijuma kako bi se bezvizni režim primijenio na građane tih zemalja od jula 2010; smatra da Komisija treba da započne, radi unaprijeđenja primjene Solunske agende i dijela regionalnog pristupa, a u okviru svojih ograničenja i sposobnosti i u svjetlu rezolucije 1244 od juna 1999. Savjeta bezbjednosti UN-a, vizni dijalog sa Kosovom što je prije moguće kroz sačinjavanje mape puta vizne liberalizacije slične onima koje su već napravljene za zemlje zapadnog Balkana;
16. Podstiče sve zemlje regiona da usvoje ili da djelotvorno primjenjuju zakone o sprječavanju diskriminacije što je prije moguće, posebno u svjetlu činjenica da mnogi primjeri prijetnji, napada, zastrašivanja ili diskriminacije nad LGBT zajednicom ostaju neprijavljeni ili sudski neprocesuirani;
17. Poziva međunarodne i vlasti Kosova da urade sve što je moguće kako bi došlo do momentalnog zatvaranja olovom kontaminiranih kampova za izbjeglice u Česmin Lugu, Osterode i Leposaviću, koji se nalaze na veoma toksičnom zemljištu rudnika olova Trepča, i da obezbijede osnovna ljudska prava porodicama koje žive tamo, seleći ih na sigurna mjesta sa pristojnim sanitarnim uslovima;
18. Mišljenja je da je, kako bi se zadržala podrška građana EU daljem proširenju i posvećenost građana zemalja kandidata da nastave sa reformama, presudno pokazati istima jasne i sadržajne informacije o prednostima i implikacijama ove politike; poziva Komisiju i države članice da ulože napor u tom smislu; smatra da bi bilo jednako važno poslušati i osvrnuti se na birge i pitanja građana;
19. Pohvaljuje Hrvatsku za njen kontinuiran napredak u ispunjivanju kriterijuma pristupanja Uniji, kao i obavezama koje članstvo traži; pozdravlja bilateralni sporazum o rješavanju graničnog spora sa Slovenijom, koji je bio podstrek za otvaranje daljih poglavlja u procesu pristupanja; smatra da se pristupni pregovori mogu završiti do sredine 2010, ukoliko Hrvatska uloži napore i ispuni neophodne kriterijume i mjerila, uključujući punu saradnju sa ICTY;
20. Čestita Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji na napretku

koji je napravila od posljednjeg izvještaja o napretku, a posebno u proteklih nekoliko mjeseci; naglašava sa zadovoljstvom da je ovaj napredak primijećen i od strane Komisije, koja je predložila otvaranje pristupnih pregovora sa zemljom; poziva Savjet da djeluje u skladu da preporukom Komisije na samitu koji će se održati u decembru 2009; očekuje da pregovori počnu u bliskoj budućnosti sa nadom da se mogu dostići obostrana zadovoljavajuća rješenja sa susjednim zemljama, uključujući i problem sa imenom između Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije i Grčke; poziva Vlade obje zemlje da intenziviraju svoje napore u ovom pravcu; podsjeća na važnost dobrosusjedskih odnosa i podstiče Bivšu Jugoslovensku Republiku Makedoniju da bude osjetljiva u vezi sa pitanjima koja se tiču njenih susjeda; primjećuje nedavno uspostavljanje diplomatskih odnosa sa Kosovom, kao i sporazum o fizičkoj demarkaciji granice, kao ključne doprinose regionalnoj stabilnosti;

21. Poziva vlasti Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije da nastave svoje napore u sprovođenju reformskih procesa, posebno na polju reforme javne uprave i pravosuđa, antikorupcijskih politika, prava žena i međuetničkih odnosa, uključujući garantovanje prava osobama svih etničkih pripadnosti i povećanje njihovog učešća u javnom životu i administraciji;
22. Pohvaljuje napredak Turske koji je kao zemlja kandidat napravila ka ispunjenju Kopenhaških političkih kriterijuma; podstiče tursku Vladu i sve parlamentarne partije u Turskoj da dođu do konsenzusa o definisanju i primjeni ključnih reformi; pozdravlja odobrenje strategije reforme pravosuđa od strane Vlade i ističe da je suštinski važna njena brza primjena u cilju funkcionisanja države i društva Turske; zabrinut je u vezi sa situacijom u oblasti slobode izražavanja i slobode štampe, posebno nakon nezabilježene kazne nametnute medijskoj grupi; ističe sa zadovoljstvom pojačanu javnu debatu u Turskoj o ranijim tabu temama; žali zbog ograničenog napretka koji je napravljen u oblasti religijskih sloboda i podstiče Vladu da uspostavi zakonski okvir u skladu sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, omogućavajući nemuslimanskim vjerskim zajednicama i Alevi zajednici da funkcionišu bez nepotrebnih ograničenja; žali zbog kontinuiranog neispunjivanja obaveza koje proističu iz Dodatnog protokola na Sporazum o pridruživanju EK i Turske i podstiče Tursku da krene ka punoj, nediskriminatornoj primjeni; poziva tursku Vladu, kao i sve uključene strane, da aktivno doprinesu brzom i sadržajnom razrješenju pitanja Kipra, zasnovanom na rezolucijama Savjeta bezbjednosti UN-a i principima na kojima je EU osnovana; pozdravlja napore da se riješi pitanje Kurda u kontekstu projekta „Demokratsko otvaranje“; ohrabruje tursku Vladu da preduzme

konkretna mjera u vezi sa situacijom građana kurdskog porijekla i moli sve političke snage da podrže ovaj proces; pohvaljuje diplomatske napore ka normalizaciji odnosa sa Jermenijom i podstiče tursku Veliku narodnu skupštinu, kao i Skupštinu Jermenije da ratifikuju relevantne protokole; pozdravlja potpisivanje Međuvladinog sporazuma o gasnom cjevodovu Nabuko, čija primjena ostaje jedan od najviših energetske bezbjednosnih prioriteta, i poziva na otvaranje poglavlja o energiji u pristupnim pregovorima; notira nastavak pregovora EU-Turska o pristupnom sporazumu i podstiče Tursku, da u međuvremenu, u potpunosti primijeni postojeće bilateralne sporazume o readmisiji sa državama članicama; poziva tursku Vladu da intenzivira koordinaciju spoljne politike sa EU, posebno u vezi sa Iranom; ipak, izražava žaljenje, što stratešku saradnju NATO-EU, koja je proširena i izvan "Berlin plus" aranžmana, nastavljaju da blokiraju prigovori Turske, a što ima negativne posljedice za zaštitu osoblja EU na terenu, i podstiče Tursku da ostavi po strani te primjedbe što je prije moguće;

23. Primjećuje sa zadovoljstvom napredak koji je napravila Srbija, posebno u unilateralnoj primjeni Privremenog sporazuma; mišljenja je da takva unilateralna primjena, sprovedena u okolnostima finansijske krize, pokazuje posvećenost zemlje napretku na putu ka članstvu u Uniji; stoga, podstiče Savjet da odluči o ratifikaciji Privremenog sporazuma bez odlaganja; zahtijeva od Srbije punu saradnju sa ICTY; pozdravlja u ovom kontekstu izvještaj koji je 4.juna 2009. podnio glavni tužilac ICTY navodeći da je Srbija napravila dodatni napredak u saradnji sa ICTY; dodaje važnost činjenice da se sudski procesi nastavljaju u Odjeljenju za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu; pozdravlja potpisivanje policijskog protokola između srpskih vlasti sa Misijom Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu (EULEX KOSOVO) i poziva Srbiju da ide korak dalje u saradnji sa EULEX KOSOVO, posebno u smislu operacija EULEX KOSOVA na sjeveru Kosova; žali zbog poziva srpskih vlasti kosovskim Srbima da bojkotuju lokalne izbore 15. novembra 2009. i podstiče ih da usvoje konstruktivni pristup čiji je cilj ohrabrenje aktivnog učešća kosovskih Srba u institucijama Kosova;
24. Potvrđuje da je došlo do određenog napretka u BiH u oblasti bezbjednosti i kontrole granica; ipak, izražava nezadovoljstvo ograničenim napretkom ostvarenim od strane BiH kao potencijalne zemlje kandidata na putu ka članstvu u Uniji; primjećuje sa rastućom zabrinutošću nestabilnu političku klimu i nedostatak zajedničke vizije koju bi dijelila oba entiteta i osuđuje upotrebu zapaljivog govora, koji može da potkopa postignuća u procesu međuetničkog pomirenja i funkcionisanja državne strukture; ohrabruje Savjet da nastavi sa svojim

naporima, uz podršku međunarodne zajednice, u istraživanju na dijalogu sa političkim liderima BiH kako bi se pomoglo da zemlja i narod oстане na putu evropskih integracija; naglašava važnost stvaranja održivog ustavnog okvira koji bi dozvoljavao institucijama zemlje da efikasnije funkcionišu; sljedstveno tome, bilježi nedavne zajedničke diplomatske napore Predsjedništva Savjeta, Komisije i administracije SAD-a i predlaže da dalji pregovori uzmu u obzir ranije dogovore između političara u BiH; poziva na neophodnost uključivanja parlamentaraca i civilnog društva u održanju održivosti zemlje;

25. Pozdravlja namjeru Komisije da unaprijedi odnose sa Kosovom⁴, uključujući sagledanje mogućnosti da Kosovo učestvuje u zajedničkim programima Zajednice; očekuje da se proces decentralizacije završi do kraja godine kako bi se ispunila osnovna očekivanja Antisarijevog plana, obezbijavajući političku zastupljenost svim stanovnicima Kosova a posebno srpskoj manjini; poziva vlasti Kosova da nastave sa naporima da poboljšaju i garantuju prava svim manjinama; pozdravlja mirno sprovođenje lokalnih izbora 15. novembra 2009. i bilježi napore Centralne izborne komisije u pripremi istih; dodatno, pozdravlja do sad ne zabilježeno dobro učešće kosovskih Srba i gleda na to kao na ohrabrujući pokazatelj da je zajednica kosovskih Srba spremna da preuzme odgovornost u institucijama Kosova; pozdravlja dostignuća EULEX KOSOVA na potpunoj operacionalizaciji svog rada koja će mu omogućiti da ispuni svoj mandat u promociji vladavine zakona, javnog reda i mira, transparentnosti i odgovornosti na teritoriji čitavog Kosova i da poploča put integracije Kosova u Uniju, ukoliko ispuni neophodne uslove i zahtjeve;
26. Potvrđuje napredak ostvaren od strane Crne Gore od prošlog izvještaja o napretku; bilježi da je zemlja podnijela zahtjev za članstvo u Uniju i da je Savjet donio odluku da pozove Komisiju da pripremi svoje mišljenje o aplikaciji Crne Gore; pohvaljuje Crnu Goru za njena dostignuća, posebno na dobrom sprovođenju skorašnjih izbora i na njenim solidnim ekonomskim dostignućima uprkos globalnoj ekonomskoj krizi, i ohrabruje zemlju da nastavi sa naporima na putu ka reformi;
27. Potvrđuje napredak napravljen od strane Albanije od prošlog izvještaja o napretku, posebno u procesu izdavanja ličnih karata i poboljšanjima u dijelu zakonskih i administrativnih okvira izbornog procesa, koji se vidio prilikom posljednjih nacionalnih izbora; podstiče opoziciju da prestane sa bojkotom parlamenta i

4 22 EU zemalja je priznalo Kosovo, pet nije.

poziva je da ispuni svoju dužnost predstavljanja glasača u parlamentu; poziva Vladu i opoziciju da nađu zajednički imenitelj za nastavak rada od prošlih izbora u parlamentu; bilježi da je Albanija podnijela zahtijev za članstvo u Uniju i da je Savjet odlučio da pozive Komisiju da pripremi svoje mišljenje o aplikaciji zemlje; ohrabruje albanske vlasti da nastave sa naporima na putu ka reformama u cilju ekonomskog i socijalnog napretka svojih građana, kako bi država mogla da napreduje na svom putu ka članstvu u Evropsku Uniju;

28. Pozdravlja zahtjev za članstvo Islanda i očekuje da će Komisija ubrzo formulisati mišljenje i preporuku o tome, u svijetlu činjenice se radi o zemlji solidno uspostavljene demokratske tradicije i visokim stepenom usklađenosti sa *acquis communautaire*, te da će Island dobiti status kandidata u bliskoj budućnosti; međutim, smatra da napredak Islanda u primjeni obaveza iz Sporazuma o Evropskoj ekonomskoj oblasti mora biti ključni element u procjeni Komisije; ponavlja svoj poziv Komisiji da otvori kancelariju delegacije u Reykjaviku do prve polovine 2010;
29. Poziva Komisiju i Savjet da razviju funkcionalni i koherentni model za nove delegacije EU u oblastima proširenja, uz uvažavanje jedinstva akcija EU nakon uspostavljanja Servisa evropske spoljne akcije (EEAS), posebno ako nadležnost politike proširenja ostane izvan okvira EEAS-a;
30. Daje instrukcije Predsjedniku da proslijedi ovu rezoluciju Savjetu i Komisiji i vladama i parlamentima država članica i uključenih zemalja.

P7_TA-PROV(2011)0091

Evropske integracije Crne Gore

Rezolucija Evropskog parlamenta od 9. marta 2011. o procesu evropskih integracija Crne Gore

Evropski parlament,

- imajući u vidu Odluke Evropskog savjeta od 17. decembra 2010. o dodjeli statusa zemlje kandidata Crnoj Gori za pristupanje Evropskoj uniji,
 - imajući u vidu komunikaciju Komisije Evropskom parlamentu i Savjetu o mišljenju Komisije o crnogorskom zahtjevu za članstvo u Evropskoj uniji (COM (2010) 0670),
 - imajući u vidu komunikaciju Komisije Evropskom parlamentu i Savjetu o Strategiji proširenja i glavnim izazovima 2010-2011 (COM (2010) 0660),
 - imajući u vidu Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske zajednice i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane od 29. marta 2010,
 - imajući u vidu sporazum Evropske komisije i Crne Gore o readmisiji od 8. novembra 2007. i Uredbe Savjeta (EC) br1244/2009 od 30. novembra 2009, usvojene 1. decembra 2009, izmjenu Uredbe (EC) br539/2001 od 15. Marta 2001. koja daje spisak trećih zemalja čiji državljani moraju imati vizu prilikom prelaza spoljnih granica i onih čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva,
 - imajući u vidu preporuke Parlamentarnog Odbora za stabilizaciju i pridruživanje EU- Crne Gore od 27.- 28. septembra 2010,
 - imajući u vidu Pravilo 110 (2) svog Poslovnika,
- A.** da je u Solunu potvrđeno od strane Evropskog savjeta 19.-20. juna 2003. da budućnost zapadnog Balkana leži u Evropskoj uniji; kao i da je ta izjava ponovljena i od strane Evropskog savjeta 15.-16. juna 2006, kao i na narednim samitima,
- 1.** Pozdravlja opšti konsenzus i visok prioritet evropskih integracija, postignut od strane Vlade i opozicionih partija u Crnoj Gori, što je rezultiralo solidnim napretkom u procesu reformi od osamostaljenja države; pozdravlja novo političko rukovodstvo u Podgorici i podstiče novu Vladu da nastavi proces

evropskih integracija Crne Gore i ubrzane reforme koje vode ka ispunjavanju kriterijuma iz Kopenhagena;

2. Pozdravlja odluku Evropskog Savjeta od 17. decembra 2010. da odobri Crnoj Gori status zemlje kandidata za pristupanje Evropskoj uniji; međutim, žali što je odvojen status kandidata od otvaranja pregovora i naglašava da odluka za početak ne bi trebala biti nepotrebno ili bezrazložno odlagana; očekuje da će pregovori započeti najkasnije nakon objavljivanja Izvještaja Komisije o napretku za 2011, pod uslovom da Crna Gora čini dobar napredak u ispunjavanju mjerila postavljenih od strane Komisije;¹
3. Pozdravlja odluku Savjeta da odobri crnogorskim građanima mogućnost da putuju bez viza (puna liberalizacija viznog režima) na području EU Šengenske zone od 19. decembra 2009; naglašava važnost takvog koraka za razvoj kontakata među ljudima, posebno u oblasti obrazovanja, istraživanja, turizma, za poslovne kontakte i međunarodnu sindikalnu saradnju; poziva zemlje EU koje nijesu u Šengen zoni da takođe razmotre usvajanje sličnog liberalizovanog viznog režima za građane Crne Gore, posebno imajući u vidu nesmetano sprovođenje liberalizacije viznog režima sa šengenskim zemljama Evropske unije.
4. Pozdravlja činjenicu da je proces uspostavljanja zakonskog i ustavnog okvira u zemlji skoro završen; upozorava, međutim, na činjenicu da je rok za usklađivanje postojećeg pravnog sistema s novim ustavom produžen po četvrti put i poziva vlasti da izuzetno brzo usvoje preostalo zakonodavstvo, posebno izmjene i dopune zakonskog okvira o izborima; poziva sve političke partije da postignu konsenzus o nacrtu zakona, bez daljnjeg odlaganja, a u skladu sa preporukama OSCE-ODIHR-a i Venecijanske komisije, i da poboljšaju mehanizam za verifikaciju izbora u dijelu žalbe pred izbornom komisijom ili sudovima; poziva Skupštinu Crne Gore da hitno i značajno ojača svoje kapacitete u pogledu zadatka procjene da li su zakoni koje predlaže Vlada u skladu s pravnom tekovinom EU i poziva Komisiju da pruži potrebnu tehničku pomoć u tom smislu u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć; poziva Vladu da proces donošenja zakona učini transparentnijim i javno dostupnim;
5. Sa zadovoljstvom primjećuje da IPA pomoć u Crnoj Gori dobro funkcioniše; ohrabruje Vladu Crne Gore i Komisiju da pojednostave administrativnu proceduru za IPA finansiranje,

¹ OJ L 108, 29.4.2010, p. 3.

OJ L 334, 19.12.2007, p. 25

OJ L 336, 18.12.2009, p.

s ciljem da budu što dostupnije za manje necentralizovane organizacije civilnog društva, sindikate i druge korisnike;

6. Ponavlja suštinsku važnost vladavine prava za razvoj zemlje i za kredibilitet državnih institucija u očima građana; pozdravlja, u tom smislu, pokazanu povećanu aktivnost Vlade i Skupštine u pripremi i usvajanju potrebnog zakonodavstva; međutim, naglašava važnost učestvovanja javnosti u izradi novog zakonodavstva i njegovog efikasnog sprovođenja, kako bi napredak mogao biti vidljiv građanima;
7. Pozdravlja inicijativu Skupštine Crne Gore da se profesionalizuje funkcija predsjednika Državne izborne komisije, ali poziva i na profesionalizaciju preostalih članova ovog tijela i izgradnju kapaciteta iste kako bi se osiguralo transparentno, demokratsko i efikasno rukovođenje izbornim procesima;
8. Bilježi dobar napredak u usvajanju važnog zakonodavstva u oblasti borbe protiv korupcije i pozdravlja usvajanje nove strategije i akcionog plana, kao i osnivanje Nacionalne komisije koja će ih primijeniti; naglašava, međutim, da je korupcija i dalje preovlađujuća u mnogim oblastima, posebno u urbanizmu, privatizaciji i sektoru javnih nabavki, i da predstavlja ozbiljan problem; napominje, štoviše, da vidljivi rezultati istraga, optužnica i pravosnažnih presuda u slučajevima korupcije ostaju na niskom nivou; podvlači značaj uspostavljanja jasnog i sveobuhvatnog okvira za borbu protiv korupcije, uključujući bolju primjenu zakona o slobodnom pristupu informacijama i koordinaciju između agencija za sprovođenje zakona, kao i praćenje sprovođenja obaveza državnih organa i praćenje pritužbi od strane javnosti (Ombudsman); skreće pažnju na potrebe da se efikasno sprovede usvojeni zakonski okvir u ovoj oblasti, kako bi se agencijama za sprovođenje zakona dala nova sredstva za borbu protiv korupcije; poziva na promjene u zakonodavnom okviru u dijelu finansiranja političkih partija i izbornih kampanja u cilju osiguranja nezavisne kontrole i transparentnosti finansijskih mehanizama;
9. Poziva na energične korake koje treba preduzeti kako bi se eliminisali slučajevi sukoba interesa u javnoj upravi kroz jačanje Komisije za spriječavanje konflikta interesa i davanja ovlašćenja istoj da da potvrdi izjave o imovini javnih funkcionera i sankcioniše nepravilnosti; poziva, podjednako, na izmjenu Zakona o spriječavanju sukoba interesa u vršenju javnih funkcija, koji omogućava poslanicima i drugim izabranim predstavnicima da budu članovi upravnih ili nadzornih tijela: u nekim slučajevima puna transparentnost i izjava o interesima od strane izabranih predstavnika mogu da riješe ovaj konflikt;

10. Ističe da se Zakon o slobodnom pristupu informacijama sprovodi uz poteškoće, posebno kada je riječ o dostupnosti dokumenata koji mogu otkriti korupciju u oblasti privatizacija i javnih nabavki; apeluje na Vladu da olakša pristup relevantnim podacima; poziva državne organe da se uzdrže od pritiska na nevladine i neprofitne organizacije i aktere civilnog društva u cjelini koji istražuju korupciju i organizovani kriminal i obavljaju kontrolnu ulogu.
11. Konstatuje napredak u reformi pravosuđa, što je pokazano usvajanjem izmjena i dopuna Zakona o krivičnom postupku i drugih ključnih zakona, uvećanjem raspoloživih ljudskih resursa i smanjenjem broja zaostalih predmeta u sudovima; naglašava, međutim, potrebu za obezbjeđivanjem odgovornosti i efikasnost sudstva i tužilaštva, kao i njihovu nezavisnost od političkog uticaja; naglašava potrebu da se osigura potpuna primjena Etičkog kodeksa; hitno poziva na promjene u sistemu za imenovanje sudija i tužilaca, kao i na kraj praksi imenovanja tužilaca i članova Sudskog i Tužilačkog savjeta isključivo od strane Skupštine prostom većinom i od strane Vlade; štoviše, izražava zabrinutost zbog mogućnosti prekomjerne akumulacije moći predsjednika Vrhovnog suda i Vrhovnog državnog tužioca; poziva na usvajanje zakona o regulisanju besplatne pravne pomoći; poziva na ujednačavanje sudske prakse, kako bi se osigurao predvidiv pravosudni sistem i povjerenje javnosti; naglašava važnost jačanja međunarodne saradnje, posebno sa susjednim zemljama;
12. Poziva Crnu Goru da dalje poboljša zajedničke kriterijume za obuku u pravosuđu, koji će se primjenjivati od strane Centra za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije, kao i da izdvoji potrebne finansijske resurse za taj cilj;
13. Poziva Komisiju da uključi u svoj sljedeći izvještaju o napretku procjenu uticaja i postignute rezultate, kroz raspodjelu fondova EU, u reformi pravosuđa i borbi protiv korupcije;
14. Podvlači činjenicu da organizovani kriminal, a prije svega pranje novca i šverc, i dalje predstavlja problem uprkos poboljšanjima u pravnom okviru i primjeni istog; poziva vlasti da preduzmu korake u cilju uvećanja kapaciteta za sprovođenje zakona, naročito proaktivnih istražnih kapaciteta, i unaprijeđenju koordinacije između različitih tijela i agencija, kao i saradnje sa odgovarajućim susjednim i međunarodnim organima radi uspostavljanja solidnih rezultata u borbi protiv organizovanog kriminala; pozdravlja usvajanje Zakona o krivičnom postupku i poziva na brzu i pravilnu primjenu istog;
15. Pozdravlja napredak u radu Skupštine, ali preporučuje dalje

napore u osiguranju visokog kvaliteta usvojenog zakonodavstva i usklađenosti sa *acquis-em*; poziva na veću unutrašnju raspodjelu budžetskih i ljudskih resursa, kao i više pomoći EU Skupštini Crne Gore, poput *twinning* programa sa parlamentima država članica ili Evropskim parlamentom, kako bi se poboljšali kapaciteti poslanika i sekretarijata u sprovođenju nadzora nad radom Vlade, kao što je navedeno u Mišljenju Komisije;

16. Poziva na nastavak reformi javne uprave, koja i dalje nema dovoljno resursa a otvoreno je politizovana, i posebno na izmjenu Zakona o državnim službenicima i namještenicima kako bi se uspostavio sveobuhvatan i na zaslugama zasnovan sistema zapošljavanja, uključujući jasna pravila za zapošljavanje i utvrđivanje procedure za napredovanje u karijeri; podvlači, podjednako, potrebu za jačanjem ljudskih resursa na nivou lokalne administracije i obezbjeđivanje dovoljno finansijskih sredstava za funkcionisanje iste, kako bi se osigurala efikasnost i transparentnost, što je posebno važno imajući u vidu proces decentralizacije; skreće pažnju na potrebu da se poštuju pravno obavezujuće odluke Uprave za kadrove; naglašava potrebu da se poboljša pravni i institucionalni okvir, tako da se osnaži odgovornost i poštovanje vladavine prava u okviru javne uprave, posebno u oblastima kao što su poreska administracija, javne nabavke, prostorno planiranje, izdavanje dozvola na nivou lokalne uprave i carina; pozdravlja otvaranje Regionalne škole za državnu upravu (ReSPA) u Danilovgradu;
17. Pozdravlja usvajanje opšteg zakona o zabrani diskriminacije prilikom zapošljavanja ili pružanja javnih usluga, zabranjuje diskriminaciju po bilo kojem osnovu osim po zaslugi, kao važan korak u uspostavljanju pravnog okvira za borbu protiv diskriminacije; napominje, međutim, moguće nedostatnosti u zakonu i poziva na njihovo ispravljanje; podvlači da ugrožene grupe kao što su Romi, Aškalije i Egipćani i osobe sa invaliditetom i dalje navodno trpe diskriminaciju i da diskriminacija na osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta ostaje široko rasprostranjena, uključujući i onu od strane državnih organa; poziva crnogorske vlasti da ojačaju adekvatne mehanizme za spriječavanje, praćenje, sankcionisanje i procesuiranje slučajeva diskriminacije; izražava zabrinutost što radna prava osoba sa invaliditetom nijesu u potpunosti poštovana i u tom smislu pozdravlja memorandum koji se bavi situacijom na tržištu rada za osobe sa invaliditetom, potpisan od strane Saveza sindikata Crne Gore (CTUM) i NVO;
18. Izražava zabrinutost što su žene i dalje manje zastupljene u procesima donošenja odluka i na rukovodećim pozicijama, kako u javnoj upravi, Skupštini, ministarstvima, najvišim

državnim organima, tako i u upravljanju javnim preduzećima; poziva na aktivnosti koje bi hitno uzele u obzir pitanje rodne ravnopravnosti, kroz realizaciju akcionog plana, i da se uvede princip jednakih zarada;

19. Pozdravlja usvajanje zakona o zaštiti od nasilja u porodici i poziva vlasti da ga hitno sprovedu, kao i da odobre finansijsku pomoć za organizacije koje pružaju usluge žrtvama; poziva vlasti da promovišu kampanju u cilju informisanja žena o njihovim pravima i politici nulte tolerancije prema nasilju u porodici;
20. Poziva crnogorske vlasti da osiguraju da se relevantne zakonske odredbe, uključujući i Zakon o manjinskim pravima i slobodama, sveobuhvatno sprovode; podsjeća da sve manjine moraju da budu zaštićene striktnom primjenom Zakona protiv diskriminacije; ohrabruje Crnu Goru da primijeni dodatne napore u podizanje svijesti javnosti o bilo kojoj vrsti diskriminacije; ohrabruje crnogorske vlasti da nastave da u potpunosti podržavaju sprovođenje Akcionog plana za rješavanje statusa raseljenih lica;
21. Pozdravlja generalno dobre međuetničke odnose i generalno dobru zaštitu manjinskih prava u zemlji, i ponavlja da je to pozitivna osnova od koje će početi proces izgradnje mira u regionu koji je, u jednom periodu okarakterisan kao prostor međusobnog etničkog nasilja i masovnog raseljavanja stanovništva, ali poziva i na dalje konsultacije vlasti o stavovima manjinskih grupa i njihove pozicije u administrativnim strukturama kako bi se pomoglo pomirenje u regionu; skreće pažnju, u tom cilju, na potrebu da pojasni ustavnu odredbu o tačnoj zastupljenosti manjina i pozdravlja korake preduzete da se napravi precizna statistika u ovoj oblasti; poziva da se Zakon o državljanstvu i Zakon o strancima usklade sa evropskim standardima; ohrabruje političke i vjerske lidere sa obje strane srpsko-crnogorske granice da doprinesu pozitivnoj međuetničkoj i međuvjerskoj klimi za pronalaženja kompromisnih rješenja o kontroverznim pitanjima, uključujući i sporne vjerske objekte;
22. Konstatuje da zajednice Roma, Aškalija i Egipćana nastavljaju da se suočavaju sa učestalim problemima diskriminacije; poziva vlasti da poboljšaju njihove životne uslove, pristup socijalnoj osiguranju, zdravstvu, obrazovanju i servisima za zapošljavanje, kao i da im obezbijede identifikaciona dokumenata, što je preduslov za pristup svim javnim službama; naglašava hitnost unaprijeđenja životnih uslova u kampu na Koniku i usvajanje i sprovođenje održive strategije za poboljšanje uslova u trenutnim uslovima i u slučaju eventualnog zatvaranje logora;
23. Ponavlja značaj aktivnih i nezavisnih organizacija civilnog društva za demokratiju; pozdravlja poboljšanu saradnju

Vlade sa NVO, posebno u borbi protiv korupcije; poziva na dalje jačanje tih odnosa i šire konsultacije sa NVO u kreiranju politika i zakonodavstva, uključujući i praćenje rada aktivnosti vlasti; naglašava ključnu ulogu aktera civilnog društva u jačanju regionalne saradnje u socijalnim i političkim aspektima; pozdravlja rad Nacionalnog savjeta za evropske integracije, koji uključuje civilno društvo, Vladu, pravodu i opoziciju, ali poziva da se ojača uloga istog u napretku EU integracija;

24. Podstiče Vladu Crne Gore da se uključi u bližu saradnju i redovan dijalog sa NVO, sindikatima i drugim organizacijama civilnog društva; u tom smislu pozdravlja imenovanje Savjeta za saradnju između Vlade Crne Gore i NVO; naglašava značaj jačanja institucionalnog okvira za saradnju između Vlade, NVO, sindikata i drugih organizacija civilnog društva;
25. Pozdravlja napredak u sprovođenju Bolonjskog procesa reforme i poziva na dalje napore u poboljšanju kvaliteta obrazovanja, kako opšteg tako i stručnog, kako bi se mladima pružile neophodne vještine da uspješno konkurišu na tržištu rada; poziva na efikasnije sprovođenje strategije za inkluzivno obrazovanje, uključujući i djecu iz ranjivih grupa;
26. Prepoznaje korake preduzete od strane Vlade Crne Gore da obezbijede slobodu izražavanja u medijima kroz usvajanje Zakona o elektronskim medijima i dopunama Krivičnog zakonika, ali poziva na dalje korake u obezbjeđenju nezavisnosti i profesionalnosti medija, uključujući i jačanje kapaciteta i nezavisnosti javnog servisa; poziva crnogorske vlasti da pokažu svoju posvećenost sa ciljem da se obezbijedi rad medijskog sektora bez političkog miješanja i da nezavisnost regulatornih tijela bude zagarantovana; skreće pažnju na nesrazmjerne kazne za klevetu, koje nastavljaju da ograničavaju slobodu i nezavisnost rada novinara, i poziva da se zakonodavni i praktični okvir koji se odnosi na klevetu u potpunosti uskladi sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava; ističe da su prijavljeni slučajevi zastrašivanja i fizičkog nasilja nad novinarima, kao i aktivista civilnog društva i da isti moraju biti u potpunosti istraženi i procesuirani gdje je to primjereno; podvlači značaj novinara u primjeni visokih profesionalnih standarda i profesionalnog etičkog kodeksa;
27. Pozdravlja dobre rezultate zemlje u sprovođenju ekonomskih reformi, ali podvlači činjenicu da je finansijska kriza otkrila potencijalne slabosti u ovom ekonomskom modelu i naglašava hitnost daljih strukturnih promjena; poziva posebno na dalje korake u poboljšanju praćenja i sprovođenja ugovora o privatizaciji, osiguranje transparentnost u pružanju državne

pomoći i usvajanje bolje i jednostavnije regulacije poslovnog okruženja, a posebno da bi se olakšalo funkcionisanje malih i srednjih preduzeća;

28. Konstatuje poboljšanja u funkcionisanju tržišta rada, ali izražava zabrinutost zbog značajnog nivoa neformalne zapošljenosti; smatra da je duboka ukorijenjenost neformalne ekonomije veliki problem čije rješavanje zahtjeva detaljne strategije kojima moraju biti obuhvaćeni svi aspekti društva; skreće pažnju na činjenicu da tržište rada i dalje karakteriše strukturna nezapošljenost i da istovremeno radna mjesta za visoko kvalifikovane poslove ostaju nepopunjena, što pokazuje neusklađenost između potrebnih i ponuđenih vještina; pozdravlja usvajanje Nacionalnog okvira kvalifikacija koji daje zakonske preduslove za popunjavanje ove neusklađenosti i podstiče crnogorsku Vladu da iste sprovede brzo;
29. Naglašava značaj poboljšanja saobraćajne infrastrukture i obezbjeđivanja povezivanja saobraćajnog sistema sa susjednim zemljama za razvoj Crne Gore; poziva na dalji razvoj željezničkog sistema i modernizaciju postojećeg, koji je održiv i ekološki alternativan za puteve i preuzimanje značajnog dijela prevoza robe i putnika;
30. Ističe da je Crna Gora ratifikovala osam osnovnih radnih prava iz konvencije Međunarodne organizacije rada (ILO) i revidirane Evropske socijalne povelje; naglašava da, iako su obezbijeđena osnovna radna i sindikalna prava i dalje postoje ograničenja; ohrabruje Crnu Goru da dodatno ojača rad i prava sindikata; ističe važnu ulogu socijalnog dijaloga i ohrabruje Vladu Crne Gore da bude ambicioznija u daljem jačanju Socijalnog savjeta; podvlači značaj unaprijeđenja transparentnosti i efikasnosti Socijalnog savjeta;
31. Pozdravlja činjenicu da Ustav definiše Crnu Goru kao ekološku državu; ističe značajnu ulogu turizma u privredi i potencijal iste da doprinese razvoju zemlje; konstatuje, međutim, rizike po životnu sredinu koji proizlaze iz turizma i poziva da Vlada preduzme dalje korake kako bi zaštitila prirodu, putem brze primjene zakona o životnoj sredini i drugih važnih podzakonskih akata, kao i na daljih potrebnih napora u spriječavanju moguća devastacija obale na Jadranskom moru; skreće posebnu pažnju na potrebu efikasnog upravljanja otpadom, posebno na lokalnom nivou, kako bi se osiguralo bezbjedno odlaganje istog; pozdravlja mjere razvoja niske ekonomije ugljenika kroz razvoj ogromnog hidroenergetskog potencijala zemlje i drugih obnovljivih energetske potencijala, koji će doprinijeti da se zadovolje domaće potrebe i koje čak predstavljaju izvoz

resursa i deviznog nosioca za zemlju; upozorava, međutim, da brane velikih razmjera često imaju prilično negativne uticaje na životnu sredinu i poziva za odgovarajućom i transparentnom procjenom životne sredine, uključujući 'ekološki bolje opcije', učešće javnosti i civilnog društva, prije odobrenja istih, a u skladu sa pravnom tekovinom EU;

32. Poziva crnogorske vlasti, posebno Ministarstva ekonomije, da javno oglašavaju na svom sajtu sve anekse i dokumenta u vezi sa nedavnim sporazumom o osnivanju podvodnog energetskog kabla između Crne Gore i Italije; poziva da se pune posljedice ovog posla, uključujući uticaj na zaštitu životne sredine, učine javnima;
33. Sa zadovoljstvom konstatuje da je Crna Gora snažno posvećena regionalnoj saradnji kao konstruktivan regionalni partner; pohvaljuje Crnu Goru na njenom dobrom odnosu sa susjednim zemljama i njenu ukupnu stabilizirajuću ulogu u regionu; primjećuje da je zemlja i dalje aktivni član većine regionalnih organizacija, kao i da je zaključila niz pravosudnih i policijskih sporazuma sa svojim susjedima; pozdravlja nedavno ratifikovane sporazume o readmisiji sa Hrvatskom i Srbijom, kao i nedavno sklopljen sporazum o ekstradiciji sa Srbijom i Hrvatskom; poziva zemlje da hitno riješe problem granice sa Hrvatskom putem Međunarodnog suda pravde;
34. Ističe da je Skupština Crne Gore prva u regionu usvojila rezoluciju o genocidu u Srebrenici i pozdravlja ovaj korak kao značajan doprinos regionalnom pomirenju;
35. Upućuje svog Predsjednika da proslijedi ovu rezoluciju Savjetu, Komisiji i Vladi i Skupštini Crne Gore.

P7_TA - PROV (2012) 0117

B7-0299/2012

Izveštaj o proširenju za Crnu Goru

Rezolucija Evropskog parlamenta od 29. marta 2012. na Izveštaj o napretku Crne Gore za 2011. (2011/2890 (RSP))

Evropski parlament,

- imajući u vidu Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju od 29.marta 2010. između Evropske zajednice i njenih država članica, sa jedne, i Republike Crne Gore, sa druge strane¹,
- imajući u vidu zaključke Evropskog savjeta od 19. i 20. juna 2003. i dodatak pod naslovom “Solunska agenda za zapadni Balkan – prema evropskim integracijama”,
- imajući u vidu odluku Evropskog savjeta od 9. decembra 2011. o napretku Crne Gore u procesu pristupanja²,
- imajući u vidu odluku Evropskog savjeta od 17.decembra da Crnoj Goru odobri status kandidata za pristupanje Evropskoj uniji,³
- imajući u vidu Izveštaj Komisije o napretku Crne Gore od 12. oktobra 2011. (SEC (2011) 1204),
- imajući u vidu komunikaciju Komisije prema Evropskom parlamentu i Savjetu od 12. oktobra 2011. nazvanu “Strategija proširenja i glavni izazovi 2011-2012” (COM (2011) 666),
- imajući u vidu komunikaciju Komisije prema Evropskom parlamentu i Savjetu od 9. novembra 2010. o Mišljenju Komisije o aplikaciji Crne Gore za članstvo u Evropsku uniju (COM(2010)0670),
- imajući u vidu deklaraciju i preporuke sa Trećeg sastanka Parlamentarnog odbora Crne Gore i Evropske unije o stabilizaciji i pridruživanju (SAPC) od 3. i 4. oktobra 2011,
- Imajući u vidu Pravilo 110 (2) svog Poslovnika,

A. dok države članice EU imaju za cilj otvaranje pregovora o pristupanju Crne Gore u junu 2012, i dok je Komisija pozvana

¹ OJ L 108 , 29.4.2010 , str . 3 .

² Pogledajte zaključke Evropskog savjeta (39/1/11) od 9. decembra 2011.

³ Pogledajte Zaključke Evropskog savjeta (30/1/10) od 16-17 decembra 2010.

od strane Evropskog savjeta da predloži okvir za pregovore sa Crnom Gorom;

- B.** dok je Evropski savjet dao zadatak Savjetu da ispita napredak Crne Gore na osnovu Izvještaja o napretku Komisije;
- C.** dok politički konsenzus o pitanjima vezanim za EU ostaje visok u Crnoj Gori, i dok je cilj napredovanja na putu ka članstvu u EU i NATO kamen temeljac njene spoljne politike; dok reformski naporu zahtijevaju jaku političku volju i glavnu obavezu suočavanja sa predstojećim izazovima u procesu pridruživanja;
- D.** dok je značajan napredak postignut od strane Crne Gore u ispunjavanju sedam ključnih prioriteta identifikovanih od strane Komisije u 2010, posebno u dijelu poboljšanja rada Skupštine i izbornog okvira, profesionalizacije javne administracije, nezavisnosti sudstva, borbe protiv korupcije, borbe protiv organizovanog kriminala, obezbjeđivanja slobode medija i jačanja saradnje sa civilnim društvom;
- E.** dok je u Crnoj Gori registrovan skroman oporavak ekonomije, zajedno sa niskom inflacijom, i značajnim prilivom stranih direktnih investicija i neznatnim smanjenjem stope nezapošljenosti; dok je Crna Gora primijenila odredbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) sa EU vezane za trgovinu;
- F.** dok Crna Gora nastavlja reformske napore u efikasnom sprovođenju Akcionog plana Vlade o ključnim prioritetima i u ubrzavanju oporavka od ekonomske krize, istovremeno osiguravajući adekvatnu kontrolu javne potrošnje i stranog duga, koja je, po podacima iz 2011, bila viša nego prethodne godine i dok Crna Gora treba da održi fiskalnu stabilnost, na primjer, kao i da jača i izgrađuje administrativne i institucionalne kapacitete neophodne za preuzimanje obaveze članstva u EU u budućnosti;

Opšte napomene

- 1.** Pozdravlja odluku Evropskog savjeta da teži započinjanju pregovora o pristupanju sa Crnom Gorom u junu 2012; poziva države članice EU da ne odlažu pretjerano i neopravdano početak razgovora, s obzirom da je Crna Gora do sada postigla značajan napredak u ispunjavanju traženih mjerila;
- 2.** Naglašava potrebu da se pošalje pozitivan signal Crnoj Gori i drugim zemljama koje naporno rade na ispunjavanju kriterijuma za članstvo; snažno vjeruje da zemlje kandidati i potencijalni kandidati treba da se ocjenjuju isključivo na osnovu sopstvenih

zasluga i dostignuća u ispunjavanju ovih kriterijuma, kao i da njihov proces pristupanja ne treba nikako da bude povezan sa napretkom u drugim susjednim ili zemljama kandidatima kako bi se održao kredibilitet procesa proširenja;

3. Sa zadovoljstvom primjećuje da Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA) dobro funkcioniše u Crnoj Gori; ohrabruje podjednaku crnogorsku Vladu i Komisiju da pojednostave administrativne procedure za IPA finansiranje, sa ciljem da se učini što dostupnijim manjim nevladinim organizacijama, sindikatima i drugim korisnicima;
4. Pohvaljuje Crnu Goru za postizanje visokog stepena saglasnosti sa kriterijumima članstva prema ostvarivanju opštih zadovoljavajućih rezultata u ključnim prioritetima;
5. Ističe neophodnost i važnost ulaganja sveobuhvatnih i kvalitetnih napora u sprovođenju reformi, sa posebnim fokusom na oblasti vladavine prava i osnovnih prava; naglašava da su najvažnije mete za takve napore mjere borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala – ove mjere će ostati suštinske tokom procesa pristupanja Crne Gore; poziva crnogorske vlasti da nastave dobro sprovođenje svojih obaveza po Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju; cijeni da će institucije EU biti u najboljoj poziciji da nadgledaju i olakšavaju reformu pravosuđa kada se Poglavlje 23 pristupnih pregovora otvori;
6. Pozdravlja novu strategiju Komisije o pregovorima o pristupanju koja podrazumijeva otvaranje Poglavlja 23 i 24 na samom početku pregovora i nada se da će ova dva poglavlja biti otvorena u što je moguće kraćem roku kako bi se dodatno ubrzale reforme pravosuđa u Crnoj Gori;
7. Podsjeća da je EU zasnovana na vrijednostima tolerancije i jednakih prava za sve u društvu; ohrabruje Crnu Goru da nastavi da vodi konstruktivan dijalog između političkih snaga u cilju očuvanja kohezije u multietničkom karakteru zemlje i prevazilaženja preostalih kulturnih i nacionalnih podjela, ali i spriječavanja diskriminacije.

Politički kriterijumi

8. Pozdravlja preduzete zakonodavne mjere radi poboljšanja rada Skupštine; no, preporučuje da bi trebalo uložiti dodatne napore da proces donošenja zakona bude transparentniji, da se poboljša učešće javnosti u razvoju novog zakonodavstva kroz inteživiranje konsultacija sa civilnim društvom, da se ojačaju administrativni

kapaciteti Skupštine kako bi se unaprijedio učinak Skupštine u usvajanju zakona i političkom nadzoru i demokratskoj kontroli izvršne vlasti, da se instrument konsultativnih i kontrolnih saslušanja češće i djelotvornije koristi, i da parlamentarna pitanja i zahtjevi upućeni Vladi budu sistematski praćeni; preciznije, preporučuje da se funkcije i ovlašćenja nadležnih odbora povećaju kako bi Skupština imala adekvatan i efikasan nadzor nad procesom evropskih integracija;

9. Pozdravlja usvajanje izmjena Zakona o izboru odbornika i poslanika, kao jedan od preostalih uslova iz sedam ključnih prioriteta; međutim, poziva crnogorske vlasti da dopune takve zakonske uspjehe sa novim aktivnostima u pravcu jačanja rodne jednakosti, jer ovo još uvijek nije zagarantovano u praksi;
10. Naglašava kao problem što žene ostaju ozbiljno podzastupljene u Skupštini, rukovodstvu u Vladi i ključnim pozicijama na kojima se donose odluke u javnom i privatnom sektoru; stoga, pozdravlja nove odredbe koje propisuju učešće od 30% ženskih kandidata na listi kandidata, ali u tom pogledu izražava zabrinutost da to nije garantovano u praksi; takođe, izražava zabrinutost zbog rasprostranjenih kršenja ženskih prava u oblasti radnih odnosa, uključujući i pravo na jednaku platu; ohrabruje crnogorske vlasti da pojačaju rad u promociji politike rodne ravnopravnosti i uvedu princip jednakih zarada;
11. Pohvaljuje usvajanje izmjena Zakona o obrazovanju, koji stavlja tačku na dugu političku kontroverzu oko statusa srpskog jezika u obrazovnom sistemu Crne Gore; mišljenja je da ovaj pozitivan kompromis naglašava široki konsenzus svih političkih snaga oko kohezivnosti zemlje ali i njenog multietničkog i multireligioznog karaktera;
12. Smatra da je nova Strategija reforme državne uprave za 2011.-2016. pozitivan korak u cilju uvođenja evropskih standarda u zapošljavanju i napredovanju i mjerama za povećanje efikasnosti državne uprave; poziva crnogorsku vladu da se pozabavi postojećim ključnim aspektima lošeg učinka administrativnog sistema u odlučivanju i organizovanju rada Vlade, uključujući i sistem delegiranja i dekoncentracije vlasti, radi stvaranja depolitizovane i profesionalne državne službe koja djeluje efikasno i nepristrasno; poziva vlasti da daju prioritet dobroj upravi, da doprinesu postepenom razvoju pravno-administrativne kulture i da se pozabave preopterećenom i rastrzanom administrativnom strukturom;
13. Primjećuje napredak u reformi pravosuđa, uključujući i smanjenje broja zaostalih predmeta u sudovima, usvajanje mjera kojima će se ojačati nezavisnost, odgovornost, nepristrasnost i

efikasnost sudija i tužilaca, što je jedan od ključnih prioriteta, ali i sistematičnije sprovođenje disciplinskih postupaka od strane Sudskog i Tužilačkog savjeta protiv osumnjičenih sudija i tužilaca; poziva Skupštinu Crne Gore da usvoji ustavne odredbe koje će pojačati pravnu nezavisnost i odgovornost sudstva, ojačati nezavisnosti sudstva i profesionalnu autonomiju Sudskog i Tužilačkog savjeta; naglašava potrebu da se djelotvornije prati korupcija i sukob interesa; poziva na racionalizaciju sudskog sistema kako bi se poboljšala efikasnost pravosuđa, s obzirom da Crna Gora nastavlja da bude jedna od zemalja sa najvećim brojem osnovnih sudova po stanovniku, sudija, tužilaca i administrativnog osoblja u Evropi;

14. Poziva crnogorske vlasti da se fokusiraju na izbor sudija i tužilaca, na njihovu finansijsku nezavisnost i na strogo sprovođenje disciplinskih pravila protiv sudija i tužilaca u slučaju nepridržavanja zakona; dalje, poziva vlasti da povećaju transparentnost sudstva; ponavlja svoj poziv da osigura predvidiv pravosudni sistem i povjerenje javnosti; zahtijeva da se pravosudnom budžetu dodijele adekvatna sredstva za infrastrukturu, opremu i obuku kako bi se poboljšala efikasnost sudstva; smatra da je važno uspostaviti zajedničke kriterijume za obuku u pravosuđu a koji će biti primjenjivani od strane Centra za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije;
15. Pozdravlja dalji dobar napredak u usvajanju antikorupcijskog zakonodavstva, posebno novi Zakon o javnim nabavkama, Zakon o finansiranju političkih partija i dopune Zakona o sukobu interesa; primjećuje, međutim, da novi Zakon o javnim nabavkama može biti restriktivniji od prethodnog zakonodavstva i može stoga obeshrabiliti izvještavanje o korupciji; izražava zabrinutost zbog snažne uloge predstavnika političkih stranaka u Komisiji za sprečavanje sukoba interesa, koja je odgovorna za primjenu novih amandmana na Zakon o sukobu interesa; cijeni da sadašnji nacrt Zakona o slobodnom pristupu informacijama ograničava pristup informacijama i, time, može da smanji sposobnost organizacija civilnog društva i medija da otkrije slučajeve korupcije; konstatuje da korupcija još uvijek preovlađuje u mnogim oblastima, nastavlja da bude pitanje od posebnog značaja, a takođe može izazvati značajne troškove u javnim finansijama;
16. Ohrabruje vladu da sprovede na konzistentan način antikorupcijsko zakonodavstvo, kao i zakonodavstvo koje se odnosi na finansiranje političkih stranaka i izbornih kampanja; poziva nadležne organe za sprovođenje zakona da ulože sveobuhvatne antikorupcijske napore i da imaju više slučajeva korupcije koji su okončani presudama, uključujući slučajeve

korupcije na visokom nivou; poziva crnogorske vlasti da uvedu preciznije mehanizme za adekvatno sprovođenje i praćenje antikorupcijskih inicijativa i projekata, kao i da poboljšaju saradnju i razmjenu informacija između nadležnih organa, posebno između policije i tužilaštva; ohrabruje Skupštinu Crne Gore da ojača nadzor nad antikorupcijskim organima; poziva vlasti da obrate više pažnje na optužbe za korupciju, posebno u vezi sa slučajevima privatizacije; poziva Komisiju da procijeni uticaj i rezultate postignute kroz raspodjelu fondova EU za reformu pravosuđa i borbu protiv korupcije;

17. Naglašava potrebu intenziviranja borbe protiv organizovanog kriminala, naročito u pogledu jačanja administrativnih i istražnih kapaciteta policije i tužilaštva u cilju poboljšanja efikasnosti ovih organa; smatra važnim da se ubrzaju naponi za efikasnu obradu informacija prikupljenih od strane obavještajnih službi o kriminalu i da se dalje proširi međunarodna i regionalna saradnja u borbi protiv organizovanog kriminala, prije svega pranja novca i šverca;
18. Iako priznaje zakonodavni napredak u obezbjeđivanju slobode izražavanja u medijima, ipak primjećuje slučajeve navodnog zastrašivanja i fizičkog nasilja nad novinarima i prijavljena ograničenja medijskih sloboda; izražava zabrinutost zbog velikog broja slučajeva klevete i uvrede protiv medija i novinara u sudovima;
19. Poziva crnogorske vlasti da detaljno ispituju slučajeve fizičkog nasilja i zastrašivanja novinara i da pokažu svoju posvećenost medijima koji su oslobođeni od političkog uticaja; apeluje na vlasti da ozbiljno istraže i procesuiraju slučajeve ubistva i napada na novinare, kao i napad na vozila koja pripadaju redakciji dnevnika Vijesti, i procesuiraju one koji su odgovorni za napad na ekipu TV Vijesti u novembru 2011. mjestu Humci kod Nikšića; poziva nadležne organe da osiguraju nezavisnost regulatornih tijela i obezbijede sve neophodne uslove za samoregulatorno medijsko tijelo koje bi funkcionisalo po najboljim evropskim standardima; poziva crnogorsku Vladu da predloži izmjene i dopune postojećeg zakonodavstva o slobodi informisanja na način koji neće ograničiti pristup informacijama i transparentnost; poziva novinare da poštuju profesionalnu etiku i standarde koji se odnose na poštovanje privatnosti i dostojanstva u medijima;
20. Pozdravlja napore Vlade da poboljša saradnju sa nevladinim organizacijama i poziva na nastavak konsultacija sa civilnim društvom u kreiranju politika i zakona; smatra da je pozitivno da su državne institucije imenovale kontakt osobe za NVO i da

su mnoge od ovih institucija uspostavile kriterijume i procedure za izbor predstavnika civilnog društva za relevantne radne grupe osnovane od strane Vlade; naglašava, međutim, i značaj i jačanje dijaloga sa sindikatima, kao i sa organizacijama civilnog društva koje predstavljaju ili se bave najugroženijim grupama i pitanjima rodne ravnopravnosti;

21. Pozdravlja generalno dobru situaciju što se tiče međuetničkih odnosa, uključujući i upravljanje osjetljivim pitanjima poput etničke pripadnosti i jezika tokom popisa stanovništva; sa zadovoljstvom primjećuje da je zakonodavni okvir u vezi sa antidiskriminacijom politikom i zaštitom manjina uglavnom uspostavljen, uključujući i savjetnika premijera za ljudska prava i zaštitu od diskriminacije; ističe da su još uvijek potrebni dalji naponi za njeno sprovođenje; poziva crnogorske vlasti da preduzmu dodatne mjere u obezbijedenju bolje zastupljenosti manjina u javnim institucijama na nacionalnom i lokalnom nivou, s obzirom da su pripadnici manjina i dalje nedovoljno zastupljeni u javnim institucijama; poziva vlasti na borbu protiv diskriminacije zajednica Roma, Aškalija i Egipćana i poboljšanje njihovih životnih uslova, pristup socijalnoj zaštiti, zdravstvu, obrazovanju, stanovanju i zapošljavanju; štoviše, poziva Vladu i lokalne uprave da potpišu Evropski okvir za nacionalne strategije inkluzije Roma putem pokretanja i podnošenja 10-godišnje nacionalne strategije inkluzije nakon isteka aktuelne strategije 2008-2012 za poboljšanje položaja Roma, Aškalija i Egipćana;
22. Pozdravlja nedavno usvajanje Zakona protiv diskriminacije, koji izričito spominje seksualnu orijentaciju i rodni identitet, i poziva za pravilnu primjenu postojećeg antidiskriminacionog zakonodavnog okvira; poziva crnogorske vlasti da ojačaju mjere za sprovođenje pravnog i institucionalnog okvira zemlje o LGBT pravima; ohrabruje vlasti da preduzmu mjere usmjerene na uzdržavanje od bilo kakvog zastrašivanja LGBT organizacija i lica i da učini sve da spriječi napade na LGBT zajednicu;
23. Ističe da je Crna Gora ratifikovala osam osnovnih radnih prava konvencija Međunarodne organizacije rada i revidirane Evropske socijalne povelje; naglašava da, iako su osnovna radna i sindikalna prava predviđena u Zakonu o radu, i dalje postoje ograničenja; podstiče Crnu Goru da dalje razvija radna i sindikalna prava; ukazuje na važnu ulogu socijalnog dijaloga i podstiče crnogorsku vladu da intezivira svoje ambicije u Socijalnom savjetu i dalje ga ojača, podvlači značaj unaprijeđenja transparentnosti i efikasnosti Socijalnog savjeta;
24. Ističe da sve političke partije, bez obzira na zajednice koje one predstavljaju, treba da nastoje da održe konstruktivnu i

zrelu političku klimu i da se uzdrže od preduzimanja političke instrukcije iz trećih zemalja;

25. Ohrabruje Crnu Goru da poboljša pravni okvir koji reguliše prava lica sa invaliditetom i da unaprijedi njihov pristup zapošljavanju, uključujući javne institucije; poziva vlasti da prilagode javna mjesta njihovim potrebama i da nastave kampanje podizanja svijesti javnosti o socijalnoj inkluziji lica sa invaliditetom;
26. Napominjući da je trenutno oko 15 000 izbjeglica, interno raseljenih i raseljenih lica porijeklom iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Kosova u Crnoj Gori, poziva Vladu Crne Gore da pronade trajno i održivo rješenje ovog pitanja kroz cjelovito sprovođenje strategije i drugih napora u obezbijedenju pravnog statusa raseljenih lica; smatra važnim njihov povratak u njihove zemlje porijekla, kao i potrebu da se uklone preostale prepreke između zemalja u regionu i u tom pogledu im se olakša povratak; u tom smislu, primjećuje sa zadovoljstvom proaktivnu ulogu Crne Gore u regionalnom programu "Beogradske inicijative" i usvajanje Akcionog plana za sprovođenje Strategije za trajno rješenje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori;

Ekonomski kriterijumi

27. Pohvaljuje Crnu Goru za održavanje makroekonomske stabilnosti, ali i napominje predviđeno usporavanje privrednog rasta i trend visoke nezapošljenosti; ohrabruje Vladu da ubrza oporavak od teške ekonomske krize 2009, kao i istovremeno održavanje fiskalne stabilnosti u potrazi za mudrijom fiskalnom politikom i smanjivanjem javnog duga u cilju stvaranja zdravog ekonomskog napretka radi poboljšanja životnog standarda;
28. Pozdravlja usvajanje važnih strukturalnih reformi, kao što su one koje se odnose na javni penzioni sistem, modernizaciju javnog zapošljavanja i nove finansijske forme za lokalne samouprave; ohrabruje Crnu Goru da nastavi strukturne reforme, posebno u jačanju vladavine prava, fizičke infrastrukture i ljudskih resursa, i da nastavi dalje mjere za uklanjanje biznis barijera i unaprijeđenje poslovnog okruženja, kao i da poveća fleksibilnost tržišta rada i konkurentnost izvoza; nastavlja da se brine o značajnom nivou neformalne zapošljenosti i obima sive ekonomije, što predstavlja značajne izazove za crnogorsku ekonomiju i društvo;
29. Pozdravlja usvajanje strategije razvoja malih i srednjih preduzeća za 2011.-2015. i Strategije za unaprijeđenje konkurentnosti na mikro nivou za 2011.-2015; podstiče Vladu da poboljša koordinaciju različitih institucija koje rade u oblasti efikasnijeg prikupljanja podataka o MSP i da ojača sistem objedinjene

registracije preduzeća kako bi se obezbijedilo efikasno sprovođenje tih strategija;

Sposobnosti preuzimanja obaveza koje proističu iz članstva

- 30.** Poziva Vladu Crne Gore da značajno ojača institucionalne i administrativne kapacitete, kao i saradnju i koordinaciju među državnim institucijama, a koja se tiče procesa pristupanja; u tom smislu, poziva vlasti da osnaže administrativne kapacitete Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, kao i da ojača kapacitete ministarstava koja se bave ključnim oblastima *acquis-a*; poziva vlasti da se pozabave fragmentacijom administrativnog sistema i preklapanjem nadležnosti, kao i da razvije kapacitete za oblikovanje politika u resornim ministarstvima sa ciljem poboljšanja kvaliteta zakona i u konačnici jačanja vladavine prava;
- 31.** Pozdravlja usvajanje vladinog plana o energetskej politici Crne Gore do 2030. i konstatuje da je reforma energetskeg sektora posebno važan izazov sa kojim se zemlja suočava; apeluje na vlasti da se ubrza napredak u oblasti sigurnosti snabdijevanja energijom i energetske efikasnosti, kao i da nastavi dalje napore ka uspostavljanju regulatornog ambijenta koji bi osnažio povećano korišćenje obnovljivih izvora energije u svim sektorima, kao što se zahtijeva relevantnim *acquis-om* EU o obnovljivim izvorima energije;
- 32.** Poziva Crnu Goru da postigne napredak u usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU što se tiče pristupa informacijama o životnoj sredini, pristupu pravdi, odgovornosti u zaštiti životne sredine i odredbama o strateškim procjenama zaštite životne sredine u prekograničnim aspektima; apeluje na vlasti da integrišu sistematičnije u druge sektorske politike pitanja koja se odnose na životnu sredinu i klimatske promjene; smatra da je posebno važno baviti se problemima čvrstog otpada, otpadnih voda i loše regulisanim sistemom upravljanja otpada, kao i da se uvedu strožije kazne za sve one koji krše relevantne propise i uspostavi djelotvoran sistem inspeksijskog nadzora; štoviše, uopšte gledajući, ponavlja potrebu da se riješi nejasna podjela nadležnosti između vlasti i nedostatak dosljednosti u akcijama istih, jer to ozbiljno ometa napredak u oblasti zaštite životne sredine;
- 33.** Podsjeća da se više od 25% biodiverziteta Evrope nalazi se u regionu zapadnog Balkana; takođe, podsjeća da su mnoge male i velike rijeke i jezera - najveće rijeka Morača i Skadarsko jezero - domaćini mnogih rijetkih vrsta; poziva crnogorske vlasti da

preispitaju planove za izgradnju hidroelektrana velikih razmjera i da se uglavnom oslanjaju na energiju koju pružaju ovi izvori; podsjeća na potrebu da se izradi nacionalna energetska strategija, koja uzima u obzir mnoge različite obnovljive izvore energije, uključujući i hidroenergije malih razmjera; podsjeća i da treba da se poštuje prirodna baština što je garantovano i Ustavom, koji definiše Crnu Goru kao ekološku državu ali i na činjenicu da su prirodno naslijeđe i turizam dva važna stuba crnogorske privrede; poziva crnogorske vlasti da uvijek sprovede ekološke i socijalne procjene uticaja prije bilo koje odluke o izgradnji novih pogona, u skladu sa EU i međunarodnim standardima, kao što su Arhuška i Espoo konvencije; dalje, poziva crnogorske vlasti da se uključe u obiman i transparentan proces javnih konsultacija, uključujući relevantne organizacije civilnog društva kada je riječ o planiranju budućih projekata hidroelektrana, kao i donošenju relevantnih odluka, stručnih mišljenja i drugih javnih dokumenata;

34. Pohvaljuje Crnu Goru što je postala svjetska turistička destinacija sa velikim potencijalom za dalji razvoj; napominje, međutim, potencijalni rizik po životnu sredinu koji proizilazi iz turizma i poziva Vladu da preduzme dalje korake kako bi zaštitili prirodu, uključujući i Jadransku obalu;
35. Poziva Vladu Crne Gore da ubrza napredak u pravcu uspostavljanja struktura neophodnih za upravljanje zajedničkom poljoprivrednom politikom, kao što su agencija za plaćanje i integrisani administrativni i kontrolni sistem; poziva na napredak u politici poljoprivrede i ruralnog razvoja, uključujući i napore koje sprovodi u razvoju politike i korišćenju dostupne finansijske pomoći;
36. Pohvaljuje pristupanje Crne Gore Svetskoj trgovinskoj organizaciji na Ministarskoj konferenciji STO 17. decembra 2011; mišljenja je da će članstvo u STO obezbijediti transparentniji, predvidljiviji i atraktivniji ambijent za trgovinu i strana ulaganja;
37. Poziva crnogorske vlasti da primijene relevantno zakonodavstvo o nezavisnosti Centralne banke, monetarnom finansiranju, privilegovanom pristupu finansijskim institucijama iz javnog sektora i zaštite eura; konstatuje da će implikacije za monetarni sistem Crne Gore morati da budu detaljno definisane i obrađene u budućim pregovorima o pristupanju;
38. Pohvaljuje Crnu Goru na dosadašnjem nesmetanom sprovođenju bezviznog režima sa zemljama Šengenskog prostora, koji je stupio na snagu 19. decembra 2009; apeluje na vlasti, međutim, da unaprijede administrativne kapacitete Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, kao i diplomatsku i konzularnu

mreža, stvaranjem, na primjer, elektronskih veza između nacionalnog viznog sistema Ministarstva i diplomatskih i konzularnih predstavništava i uvođenjem vizne naljepnicu sa bezbjednosnim funkcijama;

Regionalna saradnja

- 39.** Pohvaljuje Crnu Goru za posvećenost i konstruktivnu ulogu u doprinošenju regionalnoj stabilnosti i jačanju dobrosusjedskih odnosa sa ostalim zemljama zapadnog Balkana; konstatuje sa zadovoljstvom proaktivno učešće Crne Gore u različitim regionalnim inicijativama u jugoistočnoj Evropi; ističe posvećenost Crne Gore potpisivanju sporazuma o izručenju sa Hrvatskom, Bivšom jugoslovenskom republikom Makedonijom i Srbijom, kao i zaključivanje sporazuma o saradnji sa finansijskim obavještajnim službama drugih zemalja i pridruživanje 7. novembra 2011. deklaraciji ministara inostranih poslova Srbije, Crne Gore, Hrvatske i Bosne i Hercegovine koja ima za cilj pronalaženje rješenja pitanja izbjeglica u regionu;
- 40.** Pozdravlja posvećenost Crne Gore i Srbije u uspostavljanju bilateralnih odnosa na zdravoj osnovi; podstiče političke i vjerske lidere u obje zemlje da nastave da unaprijeđuju klimu međuetničkog i međureligijskog dijaloga u cilju postizanja sporazuma koji reguliše položaj Srpske pravoslavne crkve u Crnoj Gori; poziva Komisiju da obrati pažnju, paralelno sa pregovorima o pristupanju, na odnose između Crnogorske pravoslavne crkve i Srpske pravoslavne crkve, kao i na poboljšanje odnosa između dvije crkve i zajednice aktivne u zemlji kako bi pozitivno uticali na političku klimu u Crnoj Gori;
- 41.** Konstatuje sa zadovoljstvom dobre susjedске odnose između Crne Gore i Hrvatske; pozdravlja sporazum o saradnji između crnogorskih i hrvatskih organa za sprovođenje zakona, koji predviđa okvir za zajedničke aktivnosti u različitim oblastima policijskog rada, kao što su spriječavanje kriminala, granična policija i borba protiv složanih oblika regionalnog i međunarodnog organizovanog kriminala; pozdravlja uspostavljanje zajedničke komisije između Crne Gore i Hrvatske i sa zadovoljstvom primjećuje da su dvije strane dogovorile da se pridržavaju odluka Međunarodnog suda pravde na još neriješeno pitanje vlasništva teritorije na poluostrvu Prevlaka;
- 42.** Upućuje svog Predsjednika da proslijedi ovu rezoluciju Savjetu, Komisiji, kao i Vladi i Skupštini Crne Gore.

Evropski parlament o Crnoj Gori - dokumenti
Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i
pridruživanje Evropske unije i Crne Gore

PARLAMENTARNI ODBOR ZA STABILIZACIJU I PRIDRUŽIVANJE EVROPSKE UNIJE I CRNE GORE

Prvi sastanak
27-28. septembar, 2010.
Brisel

DEKLARACIJA I PREPORUKE

usvojeno 28. septembra 2010.

Prvi sastanak Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore (SAPC) održan je 27.-28. septembra 2010. godine u Briselu, pod zajedničkim predsjedavanjem gospodina Eduarda Kukana u ime delegacije Evropskog parlamenta i gospodina Ranka Krivokapića, predsjednika Skupštine Crne Gore, u ime delegacije Skupštine Crne Gore.

Na sastanku su razmijenjena mišljenja:

Gospođe prof. dr Gordane Đurović, ministarke za evropske integracije

- U ime Vlade Crne Gore;

Gospodina Štefana Filea, komesara za proširenje i politiku susjedstva Evropske komisije

- U ime Evropske komisije i Visokog predstavnika Unije za spoljnu politiku i bezbjednost.

Odbor se bavio sljedećim temama:

- Stanjem odnosa između Evropske unije i Crne Gore: razmjena mišljenja sa predstavnicima Visokog predstavnika za spoljne poslove i bezbjednosnu politiku, Evropske komisije i Skupštine Crne Gore,
- Procesom jačanja kapaciteta Skupštine Crne Gore, a posebno jačanjem njenih kontrolnih funkcija,
- Poboljšanjem funkcionisanja vladavine prava u Crnoj Gori: reforma pravosuđa i borba protiv korupcije i organizovanog

kriminala,

- Regionalnom saradnjom, sa naglaskom na crnogorsko predsjedavanje regionalnim parlamentarnim inicijativama,
- Zaštitom ljudskih prava, naročito pitanjem slobode medija,
- Ekonomskim kretanjima u Crnoj Gori, sa naglaskom na održivi razvoj turizma i saobraćajnih sistema, uz istovremeno obezbjeđivanje zaštite životne sredine.

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje, u skladu sa članom 3. svog Poslovnika o radu i članom 125. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Evropske unije i Crne Gore, uputio je sljedeću Deklaraciju i preporuke Savjetu za stabilizaciju i pridruživanje i institucijama u Crnoj Gori i Evropskoj uniji:

O odnosima Crne Gore i Evropske unije

1. Pozdravlja stupanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju na snagu 1. maja 2010; konstatuje činjenicu da je država 9. decembra 2009. zemlja odgovorila na Upitnik Evropske komisije u pogledu pripreme Mišljenja o aplikaciji Crne Gore za članstvo u EU i naglašava da napredak države kandidata prema Evropskoj uniji zavisi od njenih uložених napora na usklađivanju kriterijuma iz Kopenhagena i uslovima procesa stabilizacije i pridruživanja;
2. Konstatuje sa zadovoljstvom napredak u međuparlamentarnim odnosima Skupštine Crne Gore i Evropskog parlamenta, koji su, počev od septembra 2010, organizovani u okviru Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje, a koji će ubuduće omogućiti češće i sadržajnije sastanke članova parlamenata;
3. Pozdravlja liberalizaciju viznog režima za građane Crne Gore, koji od decembra 2009. mogu slobodno putovati u zemlje Šengen zone; konstatuje sa zadovoljstvom da je Crna Gora bila jedna od prvih zemalja u regionu koja je realizovala proces ukidanja viza;
4. Ističe da se odnosi između Crne Gore i njenih susjeda moraju stalno razvijati u cilju jačanja regionalne stabilnosti, koja je značajna za napredak zemalja zapadnog Balkana u procesu evropskih integracija;
5. Unaprijed se raduje najavljenom pozitivnom Mišljenju Komisije o aplikaciji Crne Gore za članstvo u Evropskoj uniji, u okviru nove strategije proširenja;
6. Primjećuje sa zadovoljstvom da pomoć kroz IPA funkcioniše

dobro u Crnoj Gori; ohrabruje i Vladu i Komisiju da pojednostave administrativne procedure za IPA fondove, sa ciljem da budu dostupniji manjim, necentralizovanim korisnicima;

O procesu jačanja kapaciteta Skupštine Crne Gore

7. Pozdravlja napredak u funkcionisanju Skupštine Crne Gore i kontinuiran rad na jačanju političkog konsenzusa, naročito u oblasti evropskih integracija; takođe, pozdravlja usvajanje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Službe Skupštine u julu 2010, koji omogućava Skupštini da vrši svoje nadležnosti kako je to i predviđeno Ustavom; konstatuje sa zadovoljstvom povećan nivo angažovanosti Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije u oblasti evropskih integracija; ponavlja svoje preporuke koje imaju za cilj povećanje administrativnih resursa Skupštine, kao i podršku stručnjaka, kako bi se obezbijedilo dovoljno sredstava koja su potrebna za efikasno obavljanje njenih kontrolnih funkcija;
8. Priznaje uloženi napor crnogorskih vlasti i političkih snaga, kako od strane vladajuće koalicije tako i od strane opozicije, da uzmu u obzir stručno mišljenje Venecijanske komisije Savjeta Evrope od 2010. u procesu usaglašavanja izbornog zakonodavstva sa Ustavom države, ponavlja svoju zabrinutost što izmjene izbornog zakona još uvijek nijesu usvojene; poziva Skupštinu da ih usvoji bez daljeg odlaganja i poziva sve političke stranke da nađu zajednički stav u skladu sa OSCE-ODIHR preporukama;

O poboljšanju funkcionisanja vladavine prava

9. Pozdravlja napredak u reformi pravosuđa, usvajanjem zakona, kao što je Zakon o krivičnom postupku, i smanjenje zaostalih sudskih predmeta; ipak, poziva crnogorske vlasti da nastave sa unaprijeđenjem odgovornosti i efikasnosti pravosudnog sistema, kao i da se fokusiraju na obezbjeđenje nezavisnosti sudstva i tužilaštva od političkog uticaja; nastavlja da podstiče Skupštinu i Vladu da se pozabave rješavanjem pitanja sukoba interesa.
10. Naglašava važnost preduzetih koraka u pravcu uspostavljanja relevantnog pravnog i administrativnog okvira za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, i sa interesovanjem gleda na posljednja dostignuća u jačanju institucionalnih kapaciteta za primjenu zakona u ovoj oblasti; ohrabruje vladajuću koaliciju da preduzme dalje aktivnosti u ovoj oblasti i da pažljivo prati dešavanja u jačanju institucionalnih kapaciteta

za primjenu zakonodavstva; pozdravlja podnošenje Strategije Vlade za period 2010.-2014. i Akcionog plana za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije Komisiji početkom avgusta 2010, očekujući konkretne rezultate u sprovođenju predloženih mjera; naglašava da je neophodno jačanje istražnih kapaciteta i poboljšanje međuresorne saradnje u zemlji;

O regionalnoj saradnji

11. Potvrđuje važnu i konstruktivnu ulogu Crne Gore u podsticanju regionalne saradnje i dobrih odnosa sa drugim državama zapadnog Balkana i susjednim zemljama EU, kao i njenu zadovoljavajuću saradnju sa Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju (ICTY); naročito pozdravlja činjenicu da Crna Gora odnedavno predsjedava trima regionalnim inicijativama – Centralnom evropskom inicijativom (CEI), Procesom saradnje za jugoistočnu Evropu (SEECP) i Jadransko - jonskom inicijativom (AII) – uključujući i njihove parlamentarne dimenzije u 2010/2011, čime se demonstrira značaj koji zemlja pripisuje regionalnoj saradnji i njena spremnost da preuzme ove važne funkcije;
12. Čestita Crnoj Gori što je prva među parlamentima u regionu usvojila Rezoluciju o genocidu u Srebrenici u saglasnosti sa Rezolucijom 20091 Evropskog parlamenta, i što je ove godine obilježila njenu godišnjicu otvaranjem izložbe o masovnim grobnicama u Bosni i Hercegovini; ističe ove postupke kao važan doprinos u izgradnji konsenzusa i pomirenja u čitavom regionu;
13. Ponavlja važnost potrebe da Srbija i Crna Gora nađu rješenja o otvorenim pitanjima kao što su pitanja dvojnog državljanstva u interesu građana obje zemlje i ohrabruje ih da sarađuju konstruktivno u svijetlu perspektive evropskih integracija;

O zaštiti ljudskih prava

14. Potvrđuje da je Crna Gora napravila pomake u obezbjeđivanju slobode izražavanja u medijima usvajanjem Zakona o elektronskim medijima i izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika, ali poziva vlasti da preduzmu dalje korake sa ciljem dekriminalizacije klevete; poziva crnogorske vlasti da nastave da demonstriraju svoju posvećenost u pogledu obezbjeđivanja rada medija bez političkog miješanja i garantovanja nezavisnosti regulatornih tijela; ohrabruje nadležne organe da hitno nastave

da redovno rješavaju zaostale sudske predmete koji se tiču napada na novinare i izražava nadu da se to neće ponoviti ubuduće; ističe važnost promovisanja etičkih i profesionalnih standarda kroz jačanje samoregulacije medija; poziva vlasti da osiguraju rad nacionalnih i lokalnih radio-difuznih servisa po standardima Evropske unije koji se tiču objektivnosti, nezavisnosti i pluralizma;

15. Izražava zadovoljstvo što je Crna Gora, u oblasti poštovanja ljudskih prava i zaštite manjina, u velikoj mjeri u skladu sa evropskim standardima i pozdravlja nedavno usvajanje Zakona o zabrani diskriminacije i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici; poziva vlasti Crne Gore da osiguraju temeljnu primjenu relevantnih zakonskih odredbi, uključujući Zakon o manjinskim pravima i slobodama, i ohrabruje ih da ulože dodatne napore u podizanju svijesti javnosti o bilo kojoj vrsti diskriminacije; podstiče crnogorske vlasti da nastave da pružaju punu podršku sprovođenju Akcionog plana za rješavanje statusa raseljenih lica; žali zbog neprihvatljivih izjava ministra za ljudska i manjinska prava koja se tiču LGBT populacije i podsjeća da sve manjine, uključujući LGBT grupu, moraju biti zaštićene striktnom prijenom Zakona o zabrani diskriminacije;
16. Pozdravlja sprovođenje Akcionog plana za rodnu ravnopravnost (2008-2012), ali izražava zabrinutost što Zakon o rodnoj ravnopravnosti još uvijek rezultirao punim prihvatanjem politike rodne ravnopravnosti u javnoj upravi, uključujući Skupštinu i ministarstva; ohrabruje Crnu Goru da intezivira napore u ovoj oblasti;
17. Ističe važnost primjene ustavnih odredbi o upotrebi službenih jezika i poziva crnogorske vlasti da sprovedu ove odredbe u svim oblastima, a naročito u obrazovanju;
18. Podvlači značaj dijaloga sa organizacijama civilnog društva i naglašava ključnu ulogu civilnog društva u doprinosu jačanja regionalne saradnje u socijalnim i političkim pitanjima; primjećuje strategiju za saradnju između Vlade i NVO sektora; uvažava napore Vlade u konsultovanju civilnog sektora i poziva na dalje korake u formalizaciji i povećanju učešće civilnog društva u kreiranju politika i praćenja aktivnosti nadležnih organa;

O ekonomskim kretanjima

19. Pozdravlja stalne napore Vlade za usklađivanje svog ekonomskog zakonodavstva sa evropskim standardima i nastavljane strukturnih reformi, uprkos činjenici da je zemlja snažno

pogođena globalnom ekonomskom krizom; konstatuje da je u drugom kvartalu 2010. industrijska proizvodnja poboljšana, prvi put poslije značajnog pada u 2009, što daje nadu za dalji ekonomski oporavak u srednjoročnom periodu; smatra važnim da se nastavi sa fokusiranjem na fiskalnu stabilnost i strukturne reforme, kao i da se unaprijeđuju infrastruktura i vještina, pojednostave administrativne procedure neophodne za osnivanje javno-privatnih partnerstava i za davanje koncesija u ovoj oblasti; ohrabruje Vladu da nastavi da promoviše diverzifikaciju trenutno male baze privrednih aktivnosti zemlje;

20. Poziva crnogorske vlasti da poboljšaju zaštitu životne sredine u skladu sa Ustavom, kako bi na najbolji način obezbijedili srednjoročni i dugoročni održivi razvoj; da unaprijedi saobraćajnu infrastrukturu i preduzme sve neophodne mjere za korišćenje potencijala zemlje u sektoru za energetiku i turizam, u najboljem interesu svojih građana, održivog razvoja i standarda zaštite životne sredine; u tom cilju, poziva Vladu da osigura potpunu transparentnost koja će se primjenjivati u vezi sa ovim pitanjima, posebno u privatizaciji energetske sektora i zaštite životne sredine;
21. Poziva na budžetske reforme, naročito optimizaciju javne potrošnje na održivi nivo i na duži rok, kako bi nivo budžetskog deficita ostao u skladu sa kriterijumima iz Mاستrihta; poziva vlasti da jačaju institucionalni okvir finansijskog tržišta i da poboljšaju stabilnost bankarskog i finansijskog sistema;
22. Konstatuje sa zadovoljstvom da je Crna Gora u potpunosti primijenila Privremeni sporazum o trgovini i trgovinskim pitanjima sa Evropskom unijom.

**PARLAMENTARNI ODBOR ZA STABILIZACIJU I
PRIDRUŽIVANJE**

**Drugi sastanak
17-18. maj, 2011.
Podgorica**

DEKLARACIJA I PREPORUKE

usvojeno 18.maja 2011.

Drugi sastanak Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore (SAPC) održan je 17-18. maja 2011. u Podgorici, pod zajedničkim predsjedavanjem gospodina Eduarda Kukana, u ime delegacije Evropskog parlamenta, i gospodina Ranka Krivokapića, predsjednika Skupštine Crne Gore, u ime delegacije Skupštine Crne Gore.

Na sastanku su razmijenjena mišljenja:

Gospodina Milana ROĆENA, ministra vanjskih poslova i evropskih integracija,

- u ime Vlade Crne Gore;

Gospodina Stefana SANINA, zamjenika generalnog direktora za proširenje,

- u ime Evropske komisije;

Nj.E. Leopolda MAURERA, ambasadora EU u Crnoj Gori

- u ime Visokog predstavnika Evropske unije za vanjske poslove i politiku bezbjednosti;

Gospođe Ranke ČARAPIĆ, vrhovne državne tužiteljke Crne Gore

Odbor se bavio sljedećim temama:

- Stanjem odnosa između Evropske unije i Crne Gore - koracima

- koji su potrebni kako bi se započeli pregovori o članstvu,
- Primjenom Akcionog plana za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine Crne Gore,
 - Saradnjom među organima vlasti, posebno Skupštine Crne Gore i aktera civilnog društva,
 - Rezultatima organa za sprovođenje zakona (npr. policije i pravosuđa) kao ključnih elemenata vladavine prava,
 - Regionalnom saradnjom, sa naglaskom na regionalne parlamentarne inicijative i Cetinjski parlamentarni forum,
 - Ekonomskim kretanjima, uključujući koordinaciju strukturnih instrumenata, poljoprivredu, ruralni razvoj i energetiku.

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje, u skladu sa članom 3. svog Poslovnika o radu i članom 125. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Evropske unije i Crne Gore, uputio je sljedeću Deklaraciju i preporuke Savjetu za stabilizaciju i pridruživanje i institucijama u Crnoj Gori i Evropskoj uniji:

1. Pozdravlja odluku Evropskog savjeta od 17. decembra 2010. za dodjeljivanjem statusa zemlje kandidata Crnoj Gori; izražava svoja očekivanja da će pregovori početi nakon što Komisija objavi Izvještaj o napretku za 2011, pod uslovom da Crna Gora napravi dobar napredak u ispunjavanju uslova koje je postavila Komisija;
2. Pozdravlja činjenicu da je proces uspostavljanja pravnog i ustavnog okvira u zemlji skoro okončan i konstatuje potrebu tijesne saradnje svih političkih subjekata, kako bi se proces završio; poziva sve političke stranke da bez daljeg odlaganja postignu konsenzus o nacrtu izbornog zakona, u skladu sa preporukama OEBS/ODIHR-a i Venecijanske komisije;
3. Pozdravlja napredak u radu Skupštine i poziva na veću internu raspodjelu budžetskih i ljudskih resursa Skupštini Crne Gore, kako bi se svim poslanicima i Službi Skupštine omogućili bolji finansijski i tehnički uslovi, slični onima koji postoje u zemljama regiona i članicama EU, i kako bi se poboljšali kapaciteti Skupštine za nadzor i kontrolu rada Vlade;
4. Konstatuje sa zadovoljstvom pravovremeno donošenje Akcionog plana za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine Crne Gore i sprovođenje planiranih mjera i aktivnosti; ohrabruje dalje jačanje zakonodavne i kontrolne funkcije Skupštine uključujući saslušanja i druge kontrolne mehanizme; pozdravlja formiranje Radne grupe, sastavljene od predstavnika vladajućih

i opozicionih stranaka, koja treba da poboljša poslovničku proceduru, posebno u pogledu zastupljenosti opozicionih inicijativa i prijedloga;

5. Konstatujući pozitivan pomak koji je Skupština Crne Gore ostvarila od prethodnog sastanka SACP-a, poziva Skupštinu Crne Gore da hitno i značajno pojača svoje kapacitete kada su u pitanju zadaci ocjenjivanja da li su prijedlozi zakona koji dolaze iz Vlade u skladu sa pravom EU i podstiče Komisiju da obezbijedi potrebnu tehničku pomoć po ovom pitanju, u okviru instrumenata pretprijetne pomoći; podstiče Vladu da zakonodavni proces učini transparentnijim i dostupnim javnosti;
6. Ponavlja važnost aktivnih i nezavisnih organizacija civilnog društva za demokratiju i u ovom pogledu pozdravlja imenovanje Savjeta za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija; poziva na dalje jačanje saradnje Vlade i nevladinih organizacija, posebno putem širih konsultacija sa nevladinim organizacijama u kreiranju politike, uključujući formulaciju politika i zakonodavstva, kao i u praćenju aktivnosti vlasti; pozdravlja potpisivanje Memoranduma između Skupštine Crne Gore i Mreže nevladinih organizacija na polju demokratizacije i ljudskih prava u martu 2011; pozdravlja rad Nacionalnog savjeta za evropske integracije, koji uključuje predstavnike civilnog društva, Vlade, pravosuđa i opozicije, ali poziva da se njegova uloga u procesu evropskih integracija pojača;
7. Ponavlja posebnu važnost vladavine prava za razvoj države i pozdravlja, u tom pravcu, pojačanu aktivnost u pripremanju i usvajanju neophodnih zakona; naglašava, međutim, ključni značaj pune primjene zakona;
8. Naglašava značaj pune primjene ustavnih odredbi o službenim jezicima u upotrebi i poziva crnogorske vlasti da u potpunosti primijene ove odredbe u svim oblastima, a posebno u obrazovanju u sljedećoj školskoj godini;
9. Priznaje korake crnogorske Vlade ka osiguravanju slobode izražavanja u medijima kroz Prijedlog zakona o elektronskim medijima i dopuna Krivičnog zakona, naročito putem dekriminalizacije klevete, ali poziva na energično i brzo djelovanje kako bi se osigurala nezavisnost i profesionalnost medija, posebno obezbjeđivanje nezavisnosti i jačanje kapaciteta za objektivni rad javnog servisa, kao i povećanje transparentnosti u njegovom finansijskom radu; naglašava da prijavljeni slučajevi zastrašivanja i fizičkog nasilja nad novinarima, kao i nad aktivistima civilnog društva, moraju biti u potpunosti istraženi i procesuirani gdje je to moguće;

10. Ističe da se Zakon o slobodnom pristupu informacijama sprovodi uz teškoće, posebno kada je u pitanju obezbjeđivanje dokumenata koji bi mogli biti dokaz korupcije u oblasti privatizacije i javnih nabavki; poziva Vladu i organe lokalne samouprave da olakšaju pristup relevantnim podacima; poziva državne organe da se uzdrže od pritiska na one nevladine i neprofitne organizacije i aktere civilnog društva u cjelini, koji istražuju slučajeve korupcije i organizovanog kriminala, i obavljaju uloge čuvara;
11. Konstatuje određeni napredak u reformi pravosuđa, što se pokazalo kroz usvajanje značajnih izmjena Zakona o krivičnom postupku i drugih zakona koji regulišu ovu oblast, povećanje raspoloživih ljudskih resursa i smanjenje neriješenih sudskih predmeta, ali poziva na preispitivanje sistema i modela imenovanja sudija i tužilaca u skladu sa mišljenjem Venecijanske komisije dostavljenom na zahtjev Vlade;
12. Konstatuje dobar napredak u usvajanju važnih zakona iz oblasti borbe protiv korupcije i pozdravlja usvajanje nove strategije i akcionog plana iz ove oblasti, zajedno sa osnivanjem Nacionalne komisije za implementaciju istih i usvajanje novog Zakona o krivičnom postupku; ističe, međutim, da je korupcija i dalje rasprostranjena u mnogim oblastima i da su dostignuća u istragama, krivičnim gonjenjima i pravosudnim presudama u slučajevima korupcije i organizovanog kriminala poboljšana, ali nedovoljno, posebno u slučajevima koji se tiču visokih zvaničnika, uglavnom zbog neefikasnosti u primjeni zakona; konstatuje da je organizovani kriminal i dalje problem i skreće pažnju na potrebu efikasnog sprovođenja usvojenih zakona u ovoj oblasti od strane policije i tužilaštva, omogućavajući pravosuđu da primijeni nove zakone protiv korupcije u sudovima;
13. Izražava žaljenje što je odložena povorka ponosa, nakon incidenata tokom i nakon koncerta „solidarnosti” za LGBT populaciju; izražava očekivanje da će državne vlasti, političke partije i sve institucije sačuvati otvoreno društvo, promovisati toleranciju i davati jednoglasnu podršku organizatorima povorke ponosa i obezbijediti da se održi uz garantovanje bezbjednosti svim učesnicima;
14. Konstatuje sa zadovoljstvom da je Crna Gora posvećena regionalnoj saradnji i pohvaljuje dobre odnose sa susjedima i njenu ukupnu stabilizirajuću ulogu u regionu i poziva da tako nastavi; konstatuje da je država aktivni član većine regionalnih organizacija i da je zaključila niz pravosudnih i policijskih sporazuma sa svojim susjedima; pozdravlja nedavno ratifikovane sporazume sa Bosnom i Hercegovinom, Hrvatskom i Srbijom s tim u vezi; poziva državu da brzo riješi pitanje svoje granice sa Hrvatskom preko Međunarodnog suda pravde;

15. Prepoznajući važnost jačanja parlamentarne dimenzije regionalne saradnje, pozdravlja planove za unaprjeđivanje aktivnosti usmjerenih ka podršci jačanju Cetinskog parlamentarnog foruma; takođe, pozdravlja otvaranje mogućnosti za regionalnim projektima od 2012, sa ciljem jačanja institucionalne saradnje među parlamentima u regionu; izražava saglasnost da proces jačanja regionalne parlamentarne saradnje treba da teži jačanju postojećih mehanizama saradnje, umjesto kreiranju novih;
16. Pozdravlja dobre rezultate države u sprovođenju ekonomskih reformi, ali ističe činjenicu da je finansijska kriza pokazala određene strukturne slabosti u ekonomskom modelu i naglašava da je neophodno preduzeti dalje korake ka sprovođenju strukturnih reformi; poziva Vladu da obezbijedi okruženje za značajniji napredak konkurentnosti ekonomije, monitoring sprovođenja ugovora o privatizaciji, osiguravanje transparentnosti u pružanju državne pomoći i usvajanje boljeg i jednostavnijeg uređenja poslovnog okruženja, a posebno olakšavanje funkcionisanja malih i srednjih preduzeća;
17. Konstatuje značajnu ulogu koju turizam ima u privredi i njegov potencijal da doprinese razvoju zemlje; naglašava, međutim, određene slabosti u ovom sektoru, i poziva Vladu da preduzme dalje korake u postizanju optimalnog balansa između valorizacije masovnog i elitnog turizma, revitalizaciji ruralnog područja, povezivanju turizma i poljoprivrede, unaprijeđenju infrastrukture, zaštiti prirode, efikasnom upravljanju otpadom; ističe značaj povećanja obima poljoprivredne proizvodnje uz adekvatnu podršku razvoju sela, sa posebnim akcentom na organsku proizvodnju i stočni fond;
18. Pozdravlja mjere za razvoj ekonomije sa niskom emisijom ugljenika, razvojem velikog hidroenergetskog i termoeenergetskog potencijala zemlje i drugih obnovljivih izvora energije, koji će doprinijeti osiguravanju domaćih potreba, pa čak predstavljati i resurs za izvoz; upozorava na rizike koji velike brane mogu imati na životnu sredinu; poziva na odgovarajuće i transparentne procjene kada je u pitanju životna sredina i ulaganje u energetiku, uključujući „ekološki bolju opciju” i javne konsultacije sa nevladinim sektorom prije odluka o pokretanju investicija i poziva Vladu na pažljivo donošenje odluka o izmjenama vlasništva u energetske sektoru; poziva Vladu da primijeni model u gradnji autoputa, u skladu sa metodologijom EU i uz podršku njenih institucija.

EVROPSKA UNIJA – CRNA GORA

PARLAMENTARNI ODBOR ZA STABILIZACIJU I PRIDRUŽIVANJE

Treći sastanak
3-4 oktobar 2011.
Brisel

DEKLARACIJA I PREPORUKE

usvojeno 4. oktobra 2011.

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore održao je treći sastanak 3. i 4. oktobra 2011. u Briselu, pod zajedničkim predsjedavanjem gospodina Eduarda Kukana, u ime delegacije Evropskog parlamenta, i gospodina Ranka Krivokapića, predsjednika Skupštine Crne Gore, u ime delegacije Skupštine Crne Gore.

Na sastanku su razmijenjena mišljenja:

gdina Milana ROČENA, ministra vanjskih poslova i evropskih integracija

- u ime Vlade Crne Gore,

gdina Stefana SANINA, generalnog direktora za proširenje

- u ime Evropske komisije.

Odbor se bavio sljedećim temama:

- Stanjem odnosa između EU i Crne Gore - preostali uslovi za otvaranje pregovora o članstvu,
- Napretkom u odnosu na preporuke koje su usvojene na drugom sastanku Odbora u Podgorici,
- Odredbama zakona o izborima i o finansiranju političkih partija,
- Napretkom u zaštiti osnovnih ljudskih prava,
- Napretkom u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije,

- Ekonomskim kretanjima.

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje u skladu sa članom 3. svog Poslovnika o radu i članom 125. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Crne Gore, uputio je sljedeću Deklaraciju i preporuke Savjetu za stabilizaciju i pridruživanje i institucijama u Crnoj Gori i Evropskoj uniji:

1. Uočava dobar napredak u ispunjavanju uslova navedenih u Mišljenju Evropske komisije o zahtjevu Crne Gore za članstvo u Evropskoj uniji od 9. novembra 2010. i izražava očekivanje da će u decembru Savjet donijeti odluku o otvaranju pregovora o članstvu u EU;
2. Pozdravlja činjenicu da je nakon nekoliko godina od sticanja nezavisnosti i nakon dugotrajnih pregovora proces uspostavljanja zakonskog i ustavnog okvira zemlje gotovo završen usvajanjem novog izbornog zakona;
3. Izražava zadovoljstvo zbog činjenice da su kroz usvajanje izmjena Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju i iskazanu želju za sprovođenje njegovih odredbi crnogorski političari naglasili svoju opredijeljenost daljem procesu evropskih integracija i pokazali da emotivne debate mogu da budu zaključene konstruktivnim kompromisom; ohrabruje dalji konstruktivni dijalog među političkim činiocima koji vodi unaprijeđenju pravnih odredbi koje štite multietničnost, u cilju privazilaženja preostalih kulturnih i nacionalnih podjela i sprečavanja potencijalne diskriminacije;
4. Ponavlja da sloboda izražavanja, koja mora podrazumijevati visoke profesionalne standarde u radu medija, predstavlja osnovni element funkcionalne demokratije i izražava zabrinutost zbog nedovoljnog napretka crnogorskih vlasti u obezbjeđivanju te slobode u medijima, kako izvještavaju razne crnogorske i međunarodne organizacije i kako je naglašeno nemogućnošću organa za sprovođenje zakona da zaustave napade na dnevni list *Vijesti*, koji su bili slični napadima na medije koji su primjećivani ranije;
5. Poziva crnogorske vlasti da izmijene postojeće zakonodavstvo o slobodnom pristupu informacijama na način koji neće voditi ka restriktivnijem pristupu informacijama i ograničavanju transparentnosti, koji bi mogli oslabiti djelotvornu borbu protiv korupcije;
6. Pozdravlja usvajanje seta zakona u Skupštini sa ciljem jačanja nezavisnosti sudstva; takođe, konstatuje sa zadovoljstvom

utvrđivanje nacrta amandmana na Ustav koji imaju za cilj da obezbijede depolitizovano sudstvo, i savjetuje preduzimanje daljih koraka ka usvajanju ustavnih odredbi kojima će se u potpunosti garantovati nezavisnost sudija od izvršne i zakonodavne grane vlasti; izražava zadovoljstvo inicijativama Vlade i opozicionih stranaka, kako bi se kroz promjene Ustava težilo ka obezbjeđivanju političke neutralnosti i na zaslugama zasnovanom izboru članova Sudskog i Tužilačkog savjeta, kao i jačanju nezavisnosti, efikasnosti i odgovornosti sudija i tužilaca;

7. Pozdravlja dalje korake koje Crna Gora preduzima u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, a naročito putem potpisivanja ugovora o izručenju sa Hrvatskom, Bivšom Jugoslovenskom Republikom Makedonijom i Srbijom, kao i zaključenjem ugovora o saradnji sa finansijsko-obavještajnim službama drugih zemalja; takođe pozdravlja činjenicu da se praksa privremenog oduzimanja imovine uhapšenim kriminalcima češće primjenjuje posljednjih mjeseci; izražava zadovoljstvo zbog stupanja na snagu novog Zakona o krivičnom postupku što predstavlja uslov za efikasnu borbu protiv kriminala na svim nivoima; ističe, međutim, da je korupcija i dalje rasprostranjenja u mnogim oblastima i da dostignuća u istragama, krivičnim gonjenjima i pravosudnim presudama u slučajevima korupcije i organizovanog kriminala treba da budu poboljšana; ističe da je organizovani kriminal i dalje problematično pitanje i skreće pažnju na potrebu efikasnog sprovođenja relevantnih zakona od strane policije i tužilaštva; ohrabruje Skupštinu Crne Gore da ojača nadzor nad organima i institucijama nadležnim za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala;
8. Pozdravlja dugotrajne napore koje Crna Gora ulaže u stabilizaciji prilika u regionu; pohvaljuje činjenicu da je Crna Gora posvećena očuvanju dobrih odnosa sa susjednim zemljama;
9. Sa zadovoljstvom podsjeća da je Crna Gora, u skladu sa članom 1. svog Ustava, ekološka država; takođe, pozdravlja odredbe člana 23. Ustava koji propisuje obavezu očuvanja životne sredine; ohrabruje Vladu da spriječi moguće negativne uticaje na životnu sredinu kroz planove o izgradnji niza hidroelektrana na Morači; poziva Vladu Crne Gore da se uključi u javne konsultacije sa organizacijama civilnog društva i lokalnim stanovništvom, kao i da izvrši ove procjene prije konačne odluke o elektranama;
10. Pozdravlja jući nedavno održanu konferenciju o ljudskim pravima i ohrabrujuće izjave premijera Lukšića da seksualna orijentacija i rodna pripadnost ne smiju da budu osnov za diskriminaciju, poziva premijera i crnogorsku Vladu da istraju u tim naporima kako bi zaštitili prava seksualnih manjina; u tom smislu podstiče

Vladu da aktivno uključi i sarađuje sa civilnim društvom, što će omogućiti da se postigne stvarni napredak u zaštiti prava ovih manjina;

11. Pozdravlja donešeno zakonodavstvo u oblasti zaštite manjinskih prava; ističe da postupak sprovođenja ovih zakona nije na zadovoljavajućem nivou, te da je potrebno obezbijediti dodatne mehanizme zaštite prava pripadnika manjinskih nacionalnih zajednica, shodno Ustavu, a poštujući odredbu o srazmjernoj zastupljenosti manjina u državnim i lokalnim institucijama;
12. Pozdravlja početne korake preduzete u cilju jačanja Skupštine Crne Gore kroz donošenje Akcionog plana za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine Crne Gore i napore koji se čine za njegovo sprovođenje, i poziva na značajniji razvoj njenih kapaciteta kroz usvajanje novog Poslovnika, koji bi definisao precizne procedure vođenja kontrolnih saslušanja i parlamentarnih istraga i kroz poboljšanje radnih uslova poslanika, posebno imajući u vidu zahtjevne obaveze nadzora pregovora o članstvu u EU;
13. Poziva Vladu da sačini sveobuhvatnu Bijelu knjigu o perspektivama Crne Gore u evropskim integracijama, koja bi sadržala analize potencijala Crne Gore u okviru postojećeg *acqnis-a*, kao i tekuća kretanja politika EU, u cilju definisanja optimalne pregovaračke strategije i što boljeg pripremanja zemlje za članstvo u EU;
14. Pozdravlja dalje napore koje Crna Gora preduzima na sprovođenju strukturnih reformi i sistemskih promjena u pojedinačnim oblastima, koje se najvećim dijelom odnose na uspostavljanje fiskalne i finansijske stabilnosti, te vraćanju crnogorske ekonomije na pozitivne stope rasta, usklađivanju regulative sa EU standardima, njeno unapređenje u pravcu poboljšanja poslovnog ambijenta; preporučuje jačanje institucionalnog okvira za izgradnju i održavanje infrastrukture i korišćenje prirodnih dobara u sektoru turizma, saobraćaja i dr., sa posebnim akcentom na aspekt zaštite životne sredine, u cilju unaprijeđenja stanja u ovim oblastima i ostvarenja dugoročne održivosti naše ekonomije; poziva Vladu da zbog budžetske održivosti pokaže opreznost u davanju garancija preuzećima u metalnom sektoru.

EVROPSKA UNIJA – CRNA GORA

PARLAMENTARNI ODBOR ZA STABILIZACIJU I PRIDRUŽIVANJE

Četvrti sastanak
2-3. april 2012.
Podgorica

DEKLARACIJA I PREPORUKE

usvojeno 3. aprila 2012.

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore (SACP) održao je četvrti sastanak 2. i 3. aprila 2012. u Podgorici, pod zajedničkim predsjedavanjem gospodina Ranka Krivokapića, predsjednika Skupštine Crne Gore, ispred Delegacije Skupštine Crne Gore i gospodina Eduarda Kukana, ispred Delegacije Evropskog parlamenta.

Na sastanku su razmijenjena mišljenja:

gospodina Duška MARKOVIĆA, potpredsjednika Vlade i ministra pravde i ljudskih prava
gospodina Milana ROĆENA, ministra vanjskih poslova i evropskih integracija

- u ime Vlade Crne Gore

gospodina Stefana SANINA, generalnog direktora za proširenje

- u ime Evropske komisije

Nj. E. Leopolda MAURERA, šefa Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori

- u ime Visokog predstavnika Evropske unije za vanjske poslove i bezbjednosnu politiku

Odbor je razmatrao sljedeće teme:

- Stanje odnosa između EU i Crne Gore - preostali zahtjevi za otvaranje pregovora o članstvu,
- Napredak u odnosu na preporuke usvojene na trećem sastanku POSP, koji je održan u Briselu,
- Izgradnja kapaciteta za apsorbovanje fondova EU na nivou

centralne i lokalne administracije,

- Smanjenje diskriminacije u praksi - primjena postojećeg pravnog okvira,
- Napredak u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije,
- Ekonomska kretanja.

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje u skladu sa članom 3. svog Poslovnika o radu i članom 125. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Crne Gore, uputio je sljedeću Deklaraciju i preporuke Savjetu za stabilizaciju i pridruživanje i institucijama u Crnoj Gori i Evropskoj uniji:

1. Pozdravio je odluku Evropskog savjeta kojom namjerava da otpočne pretpristupne pregovore sa Crnom Gorom u junu 2012; pozvao je države članice EU da neopravdano i pretjerano ne odlažu otvaranje pregovora, s obzirom na to da je Crna Gora do sada ostvarila značajan napredak u dostizanju traženih mjerila; primijetio je da je ovaj stav u potpunosti podržan u Rezoluciji Evropskog parlamenta o Crnoj Gori, usvojenoj 29. marta 2012;
2. Istakao je značaj ulaganja daljih sveobuhvatnih i kvalitativnih napora da se sprovedu reforme, sa posebnim akcentom na oblast vladavine prava i osnovnih prava; istakao je da je u takvim naporima najvažniji cilj da se definišu mjere za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, koje će ostati ključna pitanja tokom sveukupnog procesa pristupanja Crne Gore; naglasio je da će otvaranje poglavlja 23. i 24. pomoći Crnoj Gori da sprovodi dalje reforme;
3. Odbor pozdravlja činjenicu da je politički konsenzus o procesu integracije u EU i dalje na visokom nivou, ali podstiče Crnu Goru da nastavi sa konstruktivnim dijalogom između političkih snaga, sa ciljem da se sačuva ovaj široki konsenzus, što podrazumijeva čvrstu političku volju i punu posvećenost suočavanju sa predstojećim izazovima u procesu pristupanja EU; Odbor ukazuje da treba intenzivirati rad na izmjeni Poslovnika Skupštine Crne Gore u dijelu formiranja posebnog odbora za praćenje pregovaračkog procesa sa EU;
4. Pozivaju se nadležne institucije na sprovođenje preporuka sa prethodnog zasijedanja SACP-a, a posebno onih koje se tiču regulative vezano za dodatne mehanizme zaštite prava pripadnika manjinskih nacionalnih zajednica;
5. Smatra da je nova strategija reforme javne uprave 2011. -2016. pozitivan korak; podstakao je crnogorsku Vladu da se pozabavi

postojećim, ključnim aspektima sistema uprave koji loše funkcionišu a koji se odnose na odlučivanje i organizaciju rada Vlade; pozvao je vlasti da prioritet daju dobroj upravi i da se pozabave pitanjem preopterećenih administrativnih struktura;

6. Primijetio je napredak u reformi pravosuđa, prvenstveno kroz usvajanje niza zakona, kako bi se osnažila nezavisnost sudstva i garantovalo depolitizovano pravosuđe i pozdravio prve rezultate u primjeni postojećih odredbi; Odbor je pozvao Skupštinu Crne Gore da ubrza aktivnosti svoje Radne grupe, koja je osnovana radi usvajanja ustavnih odredbi kojima će se osnažiti pravna nezavisnost i odgovornost pravosuđa; zbog izuzetnog značaja te reforme, Odbor je pozvao sve političke partije da prestanu da uslovljavaju unaprijed dogovorenu reformu drugim, političkim zahtjevima koji nijesu vezani za ovo pitanje, da obnove dijalog i postignu kompromis;
7. Pozivaju se Vlada i Skupština Crne Gore da učine dodatne napore i otklone sumnju u postojanje diskriminatorske primjene određenih zakonskih propisa, a posebno u sprovođenju Zakona o morskom dobru;
8. Podstakao je Skupštinu Crne Gore da nastavi da ulaže napore da osnaži svoju zakonodavnu i nadzornu ulogu, posebno sa aspekta pretpristupnih pregovora; Odbor je evidentirao nedavne aktivnosti Skupštine Crne Gore vezano za nadzor nad radom organa koji se bave borbom protiv korupcije i podstakao je na preduzimanje daljih koraka u ovoj oblasti; Odbor poziva Skupštinu da pod hitno formira odgovarajuće radno tijelo Skupštine koje će nadgledati borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala i obezbijediti suštinsku ulogu opozicije; Odbor poziva na hitno usvajanje novog Poslovnika;
9. Pozdravio je dalji dobar napredak u usvajanju zakonodavstva u oblasti borbe protiv korupcije i prve rezultate u njegovoj primjeni; primjećujući da nema dovoljno rezultata u ovoj oblasti, uključujući i predmete korupcije među visokim zvaničnicima, Odbor je pozvao nadležne agencije za primjenu zakona da na sveobuhvatan način sprovode svoje aktivnosti, uključujući i procesuiranje predmeta korupcije među visokim zvaničnicima sve do konačne presude; podsjeća na potrebu da se preispita sprovođenje Zakona o finansiranju političkih partija; poziva Vladu da na konzistentan način implementira anti-korupcijsko zakonodavstvo i da rasvijetli optužbe za korupciju posebno vezano za slučajeve privatizacije i političke korupcije, kao i da obezbijedi poštovanje sudskih odluka na lokalnom nivou; poziva Vladu da adekvatno odgovori na nedavne proteste u Podgorici;

pozdravlja Odluku Skupštine o pokretanju parlamentarne istrage i formiranju Anketnog odbora za ispitivanje korupcije u privatizaciji Telekomu, i očekuje punu saradnju svih institucija i pojedinaca sa Anketnim odborom; naglašava važnost transparentnih procedura u oblastima privatizacije i javnih nabavki;

10. Podvukao je potrebu da se pojača borba protiv organizovanog kriminala, posebno vezano za dalje jačanje administrativnih i istražnih kapaciteta policije i tužilaštva, kako bi se povećala efikasnost u radu ovih organa, povećala nezavisnost Komisije za sprječavanje sukoba interesa i provjerili imovinski kartoni državnih zvaničnika; izražava zabrinutost zbog činjenice da još nije usvojen Zakon o unutrašnjim poslovima, čime je bitno usporen proces reforme policije i njenog punog osposobljavanja za efikasnu borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije;
11. Pozdravljajući zakonodavni napredak u obezbjeđivanju slobode izražavanja u medijima, Odbor je evidentirao navodne slučajeve zastrašivanja i fizičkog nasilja nad novinarima i prijavljene slučajeve ograničavanja medijskih sloboda; Odbor je naglasio značaj medija bez političkog uplitanja i pritiska u cilju uspostavljanja novinarske autocenzure, kao i rješavanja postojećih sudskih procesa vezano za klevetu protiv medija i novinara, u skladu sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava; Odbor poziva medije da javnost izvještavaju na profesionalan i objektivan način, sa velikom izdavačkom nezavisnošću bez obzira na vlasničku strukturu i ističe posebnu odgovornost javnog servisa za unapređenje profesionalnih standarda u medijima; ističe da u samoregulatornom tijelu moraju biti zastupljeni svi relevantni mediji;
12. Prepoznajući prve korake u borbi protiv diskriminacije zajednica Roma, Aškelja i Egipćana, Odbor navodi da je potrebno preduzeti dodatne mjere radi unaprijeđenja njihovih uslova za život, pristupa socijalnoj zaštiti, zdravstvu, obrazovanju, uslova stanovanja i usluga zapošljavanja; Odbor je istakao dobar rad kancelarije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda i izražava zabrinutost zbog kršenja osnovnih prava žena i poziva, između ostalog, na dodatne napore u borbi protiv porodičnog nasilja i trgovine ženama;
13. Odbor je pozdravio napore koje je Crna Gora učinila kako bi usvojila zakonski okvir za borbu protiv diskriminacije, ali apeluje da se u potpunosti primjenjuju zakonska rješenja i odstrani svaki oblik diskriminacije, bilo da je u pitanju vjerska, nacionalna, politička, polna ili bilo koja druga diskriminacija; Odbor je pozvao vlasti da učine sve što mogu da spriječe napade

na LGBT zajednicu; takođe, pozdravlja nedavnu inicijativu Vlade za regionalnu konferenciju „Zajedno protiv diskriminacije” uz učešće ministara iz Hrvatske, Kosova i Srbije, kao važan korak ka povećanju svijesti i djelovanju u pogledu LGBT prava u regionu jugoistočne Evrope; poziva političke lidere da javno govore protiv diskriminacije i promovišu jednakost na dosljedan i konzistentan način.

14. Pozdravio je usvajanje važnih strukturnih reformi, kao što je reforma penzionog sistema, racionalizacija broja zapošljenih u javnoj upravi, ili nova šema finansiranja lokalne samouprave i podstakao je Crnu Goru da nastavi sa strukturnim reformama naročito u oblastima budžetske i poreske politike, politike ravnomjernog regionalnog razvoja i socijalne politike; Odbor je i dalje zabrinut zbog značajnog nivoa neformalne zapošljenosti i neformalne ekonomije, što predstavlja značajan izazov za crnogorsku privredu i društvo; Odbor je naglasio važnost jačanja socijalnog dijaloga, kao i dijaloga sa sindikatima i organizacijama civilnog društva u odnosu na tekuće reforme i proces pridruživanja;
15. Pozvao je Vladu da značajno osnaži institucionalne i administrativne kapacitete, kao i saradnju i koordinaciju među relevantnim državnim institucijama vezano za proces pristupanja EU; u tom pogledu, Odbor je pozvao vlasti da osnaže administrativne kapacitete ministarstava koja se bave ključnim oblastima pravne tekovine EU - *acquis*;
16. Pozvao je Vladu da pojača aktivnosti na uspostavljanju neophodnih nacionalnih struktura za upravljanje i kontrolu upotrebe fondova EU; Odbor je pozvao na ostvarivanje napretka u realizaciji politike u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, između ostalog, i kroz ulaganje napora da se formuliše politika i mnogo efikasnije iskoristi raspoloživa finansijska pomoć; poziva na sprovođenje politike koja će dovesti do ravnomjernog regionalnog razvoja.
17. Odbor je ponovo istakao potrebu da se formuliše nacionalna strategija energetike, koja bi uzela u obzir različite obnovljive izvore energije, uključujući i manje hidroelektrane; podvukao je da se evropski standardi trebaju primjeniti posebno u energetici i industrijskom sektoru; Odbor je podsjetio i na značaj redovnog sprovođenja širokog i transparentnog procesa javnih konsultacija i sprovođenja procjene uticaja na životnu sredinu i procjene društvenog uticaja prije nego što se donese odluka o izgradnji novih pogona, u skladu sa standardima EU i međunarodnim standardima i da relevantne odluke, stručna mišljenja i drugu dokumentaciju treba učiniti dostupnim javnosti.

